

DUBLIN

**19 ELEVER FRA 2Y PÅ
FREDERIKSVÆRK
GYMNASIUM OG HF SKRIVER
ARTIKLER OM STUDIETUREN
TIL DUBLIN, APRIL 2025.
ÉN SKRIVER OM 230
GUITARISTER PÅ DET
KONGELIGE DANSKE
MUSIKKONSERVATORIUM**

Indhold

Balkjoler og jakkesæt på alle gader og stræder i Dublin	2
På Kilmainham Jail: Når fortiden føles nær nok til at røre.....	5
Bag murene og facaden på kendt fængsel, flere henrettet.	8
Kilmainham Gaol, Irland: Fængslet som forhindrer frihed for irerne selv	12
Studietur til Irland: Et møde med fortiden i hjertet af Dublin	14
Kilmainham Gaol - Mindet fra fortiden, som endnu ulmer i Dublins gader	17
Teeling whiskydestilleri	21
Feltundersøgelse med iskold afslutning	23
En vandring gennem Irlands mørkeste gange	25
Den urimelige lange gåtur til Howth Head.....	28
Howth og historie	30
Kilmainham Gaol: En rejse gennem Irlands mørke fortid.....	32
Døden, der er fanget mellem væggene	34
Den smukke udsigt ved Howth, Irland.	37
Kilmainham Gaol i Dublin.....	39
Mellem klipper og mågeskrig: En eftermiddag i Howth.....	42
Studieturen går til Irland.....	45
Studietur til Howth	49
Med bag historien, på noget de fleste kender.	52
230 guitarister i samspil: En dag med musik, inspiration, kaos og koncentration	55

Løbsdeltagere forud for løbene: ©INPHO/Tom Maher.

Balkjoler og jakkesæt på alle gader og stræder i Dublin

D. 9. april går det løs: Hundredvis af unge college studerende fylder Dublins gader, efter de er taget fra hestevæddeløb til centrum for at holde after party. Det er et specielt syn, som man ikke kan undgå at blive glad af.

Sofie Harvig

Der er mennesker overalt. Alle er i hver deres verden. Nogle går og kigger butikker, andre står i en gruppe og snakker. Når jeg står midt på gaden i denne menneskemængde, minder det mig om at stå på strøget i Danmark. Jeg kan i det fjerne høre en person synge "Zombie" af the Cranberries, dog bliver stemmen overdøvet af de mange andre mennesker, som går på gaden. Dette er dog ikke Strøget i København, som jeg står på, men derimod en gågade i Dublin. Solen står lavt på himmelen, og det bliver langsomt mørkere. Imens jeg er på vej hjem til mit hotel, opdager jeg en gruppe af unge mennesker stå og tale sammen, men det er ikke det, som fanger min opmærksomhed. Det er derimod deres tøj, som vækker min nysgerrighed. Pigerne står nemlig alle sammen i balkjoler, med høje hæle, masser af makeup i ansigtet og håret sat, og drengene står i fine jakkesæt. "Er de gået forkert?", tænker jeg. De ser meget malplacerede ud, og man skulle mene, at de var endt det forkerte sted. Jeg går forbi dem, videre gennem den flotte park og tilbage til hotellet.

Stresset hverdag bliver til fest og farver

Få timer senere er, hvad der tidligere så ud til at være en normal dag i Dublin, blevet til en stor udendørsfest bestående af unge mennesker. På vej ned og hente aftensmad er det eneste, jeg nu kan se, unge mennesker i baltøj. Det er som at være i en helt anden verden, som at være med i en hollywoodfilm, hvor temaet er "Prom", bare med irere i stedet for amerikanere. Den tidligere lidt stressede og normale stemning er blevet erstattet af glade og

fulde unge mennesker. Fest og farver fylder aftenens mørke, og den stilhed, der normalt er, er ingen steder at finde. Der kommer nye lyde fra hvert gadehjørne. I det fjerne kan jeg høre folk råbe et eller andet, ved siden af mig går der tre piger og synger en sang, og imod mig kommer der en gruppe unge gående, som griner af noget, deres ven lige har sagt. Det er nu mig, som føler mig malplaceret i mit hverdagstøj på vej ned for at hente min aftensmad, for lige meget hvor jeg kigger hen, er der ikke andet end atter balkjoler og jakkesæt at spotte. Jeg får helt lyst til selv at være en del af dette fællesskab, også selvom jeg ikke rigtig fatter, hvad der foregår. Det ser dog ud til at være en form for galla eller noget i den stil. Senere finder jeg ud af, at det faktisk slet ikke er galla, som alle skal til. På leopradstown.com kan man læse, at det er Irlands største event for studerende i Leopards Town. Det er et stort hestevæddeløb, som rigtig mange tager til. Det er dog ikke bare et hestevæddeløb. Det handler også om at se godt ud, man kan nemlig vinde en pris for bedst klædte. Samtidig er der DJ's, som hjælper med feststemningen. Derefter tager alle sammen ind til Dublin for at holde "after party" på henholdsvis barer og klubber.

Grin og gråd

Luften er fyldt med duften af alkohol og fest. Selvom der i virkeligheden er mørkt rundt omkring på gaderne og ved togstationer, så bliver alt lyst op af den gode stemning. Alt dette giver til sammen en tryghedsfølelse, som jeg normalt ikke ville kunne finde i aftenens mørke og stilhed, bortset fra den billarm der altid er i

storbyer. På min vej hjem kører sporvognen forbi. Jeg får øjenkontakt med en ung pige i den fineste kjole, som står mast op af ruden på grund af, at der er propfyldt med unge, som skal videre ligesom hende selv. Det er ikke kun sporvognene, som er overfyldte, gaderne er fyldt med mennesker så langt øjet rækker, hvilket gør det svært for mig bare at komme hjem. Jeg går over vejen og kommer forbi en pige. Hun står i klipklapper og holder sine højhælede i den ene hånd og sin telefon i den anden. Hun har en flot blå kjole på med glimmer, som går hende til knæene. Det ser koldt ud taget i betragtning af, at solen er gået ned. Jeg kigger op på hendes ansigt. Hendes sorte tårer løber ned ad kinderne på hende fra den mascara, som hun tidligere havde haft på. Hendes makeup er helt tværet ud, og hun står alene og ringer med en person, som jeg ikke kan se, hvem er. Imens jeg går forbi hende, får jeg følelsen af, at der er helt tomt, selvom hvis jeg vender mig om, er der hundredvis af mennesker, som står og venter på toget.

Dans natten væk

Jeg tager elevatoren ned på 0. sal. Jeg går ud og åbner branddøren. Mine ører fyldes med "Starships" af Nicki Minaj, som spiller et sted fra. De samme mange unge mennesker fra før går nu rundt med drinks i hånden, sidder rundt om borde, snakker med venner og danser med til musikken. Jeg går videre ind og ender i et nyt rum. Jeg er pludselig endt i noget, der ligner et diskotek. Musikken er nu ti gange højere, der er unge mennesker alle vegne, som danser og har det sjovt. Diskokuglen fra loftet lyser dansegulvet op, samtidig med

at lyserøde diskolys kører rundt. Jeg maser mig gennem mængden af mennesker og spotter et bord med to drenge siddende overfor i en sofa. Jeg sætter mig ned. Den ene dreng går, imens den anden bliver siddende. Han har rødt hår, et hvidt jakkesæt på og fine lædersko. Hans hår er sat fint med gel til siden, han er ca. 18 år. Da jeg stadig er forvirret over, hvorfor der er så mange mennesker iklædt pænt tøj, spørger jeg ham, hvad der foregår. Musikken og de mange mennesker, som råber, overdøver ham. Jeg bliver derfor nødt til at gå tættere på for at kunne høre ham. Han fortæller, at de har været til hestevæddeløb. Jeg kan høre på hans accent, at han kommer fra Irland. Samtidig får jeg at vide, at det er en Irsk tradition, og han fortæller at de nu er taget til after party i Dublin, hvilket er grunden til de mange mennesker. Han følger mig med hen for at hilse på hans venner. Han introducerer mig for dem, og de hilser på mig. De er alle iført jakkesæt og lædersko. Den ene har et blått jakkesæt, den anden et sort. Foran mig står en af hans venner, fra ham finder jeg ud af, at de alle går på det samme College, men at det er så stort, at næsten ingen kender hinanden. Ved siden af mig står en dreng, som tydeligvis har drukket lidt for meget. Han hænger over gelænderet og svajer frem og tilbage, imens han prøver at følge med i vores samtale. Det er dog tydeligt på hans ansigtsudtryk, at han ikke ved, hvad der rent faktisk foregår. Jeg slutter aftenen med at gå tilbage op på hotelværelset, hvor jeg sætter mig og kigger ud ad vinduet, med udsigt til alle de festlige unge mennesker i hotelbaren, imens jeg tænker over alle de nye ting jeg gennem dagen har oplevet.

På Kilmainham Jail: Når fortiden føles nær nok til at røre.

På studietur til Dublin træder min klasse og jeg ind på Kilmainham jail, hvor man hurtigt forstå at det er ikke bare et gammelt fængsel men at den har en lang og spændene historie.

Et kig på Kilmainham jail, hvor historien kan stadig mærkes når man går ned ad de lange gange. Foto: Sara Gavric

Af Sara Gavric.

Når man træder indenfor på Kilmainham jail er det ligesom man kommer ind i en anden tidsperiode, de lange gange med knirkende trægulv og maling på væggen der ved at falde af.

Vores guide hedder Joanne, hun er venlig og fortæller om historier, som hun har oplevet som da hun mødet en af de gammel fangers barn. Hun fører os til fængslets gamle kirke først.

Kirkens vægge bærer på en sorgfuld historie.

I kirken fortæller Joanne en trist historie om et par, Grace Plunkett og Joseph Plunkett, der blev gift her. Men kun nogle timer senere blev Joseph Plunkett henrettet for hans del i påskeoprøret i 1916. Den historie vil sætte tonen resten af tiden, jeg er der inden.

Jeg havde kuldegysninger resten af turen, og fik flere, hver gang Joanne fortalte en historie. Om det var mennesker der kæmpede for et frit Irland eller mennesker der var kommet fordi de stjal mad for at kunne overleve.

Navne på væggene: helte og martyrer.

Gående ned ad gangen kunne man se firkanter over nogle af dørene, det var

navne på folk der havde siddet derinde. Nogen af dem vil Joanne pege på og fortælle deres historie. Det var især i 1916 korridor hun udpegede mange, så som Patrick Pearse, William Pearse, Thomas Clarke, Joseph Plunkett, som alle var ledere af påskeoprøret i 1916 og alle blev henrettet.

Fortid er ved siden af.

Når man står ved de fængsleceller, hvor mennesker engang tilbragte deres sidste timer i live, er det som om tiden står stille.

Man er vidne til et sted, hvor fangerne kæmpede for deres liv og frihed, og hvor deres håb og drømme for et uafhængighed

Ireland blev kun netop det, håb og drømme.

Man hører en irsk person fortælle om deres kamp for selvbestemmelse, og så bliver historien levende. Og 109 år senere kan man mærke, hvordan det har været her. Jeg havde en ubehagelig følelse, mens jeg var derinde, en ubehagelig følelse som der bestod af tristhed og beundring over, hvad der sket for folk som kæmpede for et frit Ireland.

Fakta

- Kilmainham Jail åbent i 1796 og lukket i 1924 efter 128år.
- Fængslet var opdelt i tre: Mænd, Kvinder og børn.
- Den yngste fange var kun 3 år gamle, Thomas Roberts, der var arresteret for at tigge.
- Det huset mange irske revolutionære, som lederen af påskeoprøret i 1916.
- Kilmainham jail er i dag et symbol for kampen om Irelands uafhængighed.
- Der er mange film der er blevet optaget i East wing, som Michael Collins og Paddington.

Det hvide værelse.

Joanne viser os et hvidt værelse, der er ikke nogen møbler, og et ildsted der ikke har være brugt i noget tid. Men der er et billede der hænger, det er hvidt så man kan næsten ikke se det, det er af Robert Emmet, som var med til at planlægge en rebel, men den var ikke succesfuld.

Han vil gemme sig men da han kom frem for at møde hans forlovede, blev han fanget af de britiske soldater. Den dag ville han holde en tale *"Speech from the Dock"*, som er en af dem mest kendt taler i irsk historie.

Robert Emmet ville komme i denne celle, som har navnet *"The cell for the condemned prisoner"* fordi fangeren kun brugte den aftenen der før de blev henrettet.

Da jeg først gik ind i cellen, forsvandt den følelse jeg havde haft. Den var hvid, den havde haft møbler og varme, det lignede ikke en fængselscelle, fordi den var det sidste sted mange vil være. Så snart vi fik at vide, hvad det var for en celle, kom følelsen tilbage.

East wing på Kilmainham Jail hvor mange politisk fanger var. Foto: Sara Gavric.

East Wing – et sted fyldt med lys og tomhed.

Selvom den følelse af tristhed og beundring var der, da vi trådte ind på East wing, var det mere som en beundring af stedet. Det var en belyst og stor plads – da det var et arbejdende fængsel, var der sikker mange mennesker over alt – men nu var det tomt.

Der var flere navne over dørene, nogen som vi også havde lært om i skolen, og det var surrealistisk at se de steder, de havde levet.

Stonebreakers yard – henrettelsens gård.

Næste stop er udenfor, det er dejligt vejr og godt med noget frisk luft. Vi går ind på en lille gård lige – her er der en plade med nogle navne og datoer. Til højre og venstre stikker to metalkors op af jorden. Hver side har en dør, den til højre fører til indgangen, den til venstre er en indgang

Her blev de 14 mænd, der ledede påskeoprøret, henrettet, 13 af dem til højre, en til venstre. Den ene, James Connolly, var den sidste, der blev henrettet.

James Connolly var så såret, at han ikke kunne stå. Efter kampene kom han på hospitalet, men da han var kommet sig en lille smule, hentede de britiske soldater ham. De satte ham foran korset til venstre, på en stol, som de blev nødt til at binde ham til - og skød ham.

Det er umuligt at forstå. I dag står vi her, omgivet af murenes stilhed, og mærker den tunge atmosfære.

Et sted man ikke glemmer.

Da vi forlader Kilmainham Jail, føles det som at sige farvel til en anden tid.

Historierne om mod, håb og tragedie, der sidder i væggene.

Kilmainham jail er ikke bare et museum. Det er et vidne om en nations kamp for frihed og mennesker, der aldrig må glemmes.

Vores besøg her viser mig om, hvor vigtigt det er at huske fortiden – for at ære dem, der gav alt for en bedre fremtid.

Bag murene og facaden på kendt fængsel, flere henrettet.

Mathilde Lærke Hillebert Christiansen.

Udenfor de store mure, med tremmerne for vinduerne, står en gruppe unge mennesker. Om lidt er gymnasieklassen 2.y bag tremmer.

En ældre dame følger gruppen ind, og skal vise dem rundt samt fortælle om bygningen der bærer fortællinger om mange sjæle, og tidligere forkæmpere for Dublins selvstændighed og løsrivelse fra Englænderne.

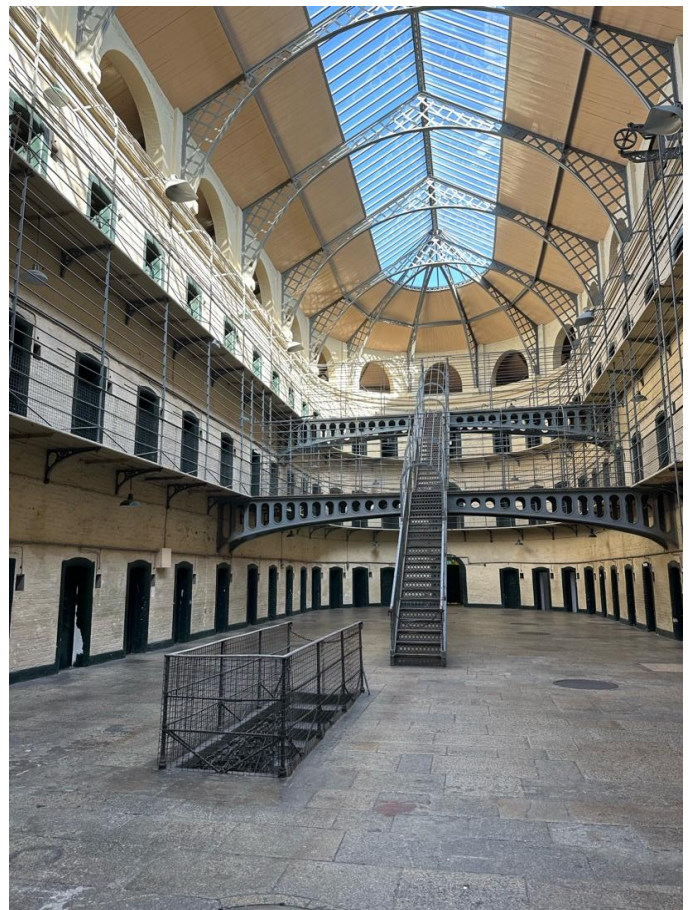
Indtrædningen i bygningen giver kuldegysninger, og den kolde luft breder sig hurtigt som en iskold kappe. Hårene rejser sig, ligesom når en kat bliver vred.

Stemmerne hvisker som vinden gennem træerne, og at se fængslet i dagslys er en lettelse for mange. En kold og mørk eftermiddag, og det ville have været som at deltage i en gyserfilm.

Rørende og kuldegysende ægteskab

Første rum er det, der engang var kirken, og der hvor mange fangere søgte hen for at bede. Den lille kirke rummer mange historier, men historie der sætter sit største præg på hele gruppen, er

rundviserens triste historie om en mand og kvinde, der blev gift i mandens sidste timer inden hans henrettelse, og kvinden tog

Kilmainham Goal indefra - Foto af Mathilde Christiansenn

Spøger det i fængslet? Gys og skræk

En lille smal dør førte hen til cellerne, hvor mange tusinde fangere har siddet gennem fængslets lange levetid, nogle har ventet på at blive henrettet, en tanke der er svær at slippe.

Navne er skrevet på væggene, ingen belysning, åbne vinduer, og den tunge luft der breder sig jo længere, man er der og bevæger sig ind ad. Den lugt, der giver et sug i maven over de skrækhistorier der er der.

"Are there ghosts here?"

Guiden kigger roligt og svarer "No", men panikken ses i hendes øjne, og hun siger, hun ikke ved, hvad hun skal tænke. Hun fortæller, at hun hører stemmer, en hvisken i øret, en kold luft der breder sig hen over hende. Er der spøgelser, eller var det noget andet og måske forklarligt, hun hørte? Det ved man ikke.

"Are there ghosts here?"

Ser man dette i perspektivet til Danmark, og gamle historier om vores slotte og historiske bygninger, så er spøgelseshistorier noget, man ikke kan komme udenom. Egholm slot, som ligger på Sjælland, bærer f.eks. på spøgelseshistorier. Det siges nemlig, at Den Hvide Dame bor der, og har spøget i mange år efterhånden. Dette med at spøgelser findes gamle steder, er måske en sand historie, flere har endda selv oplevet noget uforklarligt, ligesom her i Kilmainham Goal. Måske er der

noget om snakken, at der må være mere mellem himmel og jord.

Dør ind til gammel celle, navne fra tidligere fangere skrevet på væggen ovenover - Foto af Mathilde Christiansen

Kilmainham Goal

Kilmainham Goal har spillet en central rolle for Irland, i forhold til deres løsrivelse fra Englænderne.

Fængslet har rummet fanger helt nede fra 3-årsalderen og op efter, alt fra tyve til mordere og politiske ledere. Fangerne har siddet i cellerne, som nu i dag er gamle og slidte, og bruges til at fortælle om Irlands kamp i det 18'ne og 19'ne århundrede. Fortællingen siger, at der var overfyldte celler og kvinderne sov på halmsenge i fællesrummet, samt fortællinger om totur, som en dunkel tid i Dublin.

Irland har været under Engelsk styrer i mange år, og omkring 18- og 19-hundrede tallet begyndte Irene at tage kampen op for at få en republik og et selvstyre.

Fængslet er bygget i 1796, og er brugt aktivt i 140 år, hvor flere er blevet henrettet gennem årene. De henrettede har primært været politiske ledere og større forkæmpere for Irlands

Irlands kamp for selvstændighed

1800: Irland bliver en del af Det Forenede Kongerige (England), og der bliver dannet irske frihedsbevægelser

1845-1849: Hungersnød, 1. mil sulter ihjel grundet kartoffelhøsten slår fejl

1886: Forslag om Home Rule (politiske bevægelse for irsk selvstyre) bliver afvist

1904: Sinn Féin, politisk bevægelse grundlægges, spiller en stor rolle for kampen om selvstændighed

1916: The Easter Rising (påskeoprøret), 16 ledere henretter i Kilmainham Goal

1919-1922: Starten på uafhængighedskrigen

6. dec. 1921: Aftale om Irisk fristat, Nordirland forbliver britisk

1949: Irland bliver en republik

1972: Bloody Sunday

selvstændighed. Henrettelsen skete med hængning i tidligst tid af fængslets eksistens og senere blev der henrettet ved skydning. IRA-medlemmer, en bevægelse for irsk selvstændighed, blev også henrettet under den irske borgerkrig, og politiske ledere blev henrettet under påskeopgøret i 1916. Den sidste fange blev løsladt 16 juli 1924, og herefter har fængslet stået tomt.

Politiske ledere henrettet i fængslet

Ude i gårdhaven skinner solen og de sidste solstråler tager fat, inden det begynder at blive aften. Guiden fortæller om de henrettede i fængslet, og hvor barsk det var været. Bind for øjnene, bundet fast til et kors, et hvidt mærke på brystet, og et skud fra de britiske soldater.

Patrick Pearse og James Connolly, to politiske ledere, som blev henrettet mellem d.3. og d.15. maj i 1916, sammen med 13 andre ledere. De 15 ledere er senere hen blevet kaldt for helte og martyrer, som havde stået i spidsen og ofrede deres liv for den selvstændige irske republik og den irske nation. En firkant med navne på de 15 ledere er rammet ind i væggen. Deres fulde navn og dødsdag fremgår.

15 henrettede politiske ledere - Foto Kilmainham Jail, Irish studies.

God afslutning på dagen

Klokken nærmer sig 17, og
rundvisningerne ved vejs ende.

Gymnasieklassen 2.y takker for
rundvisningen, og bevæger sig hjemad.

Alle i gruppen er glade for
rundvisningen, oplægget var
spændende, selvom det er en barsk og
tankevækkende historie.

Kilmainham Gaol, Irland: Fængslet som forhindrer frihed for irerne selv

**Kilmainham Gaol fængslet i
Irland var styret af briterne, da
Irland var under deres styre. De
irere, som kæmpede for at Irland
skulle blive selvstændigt og
blive en republik, blev sendt til
Kilmainham Gaol, og i dag er de
historiske personer**

Freja Celine Vedel Mortensen

Den store sal/hal (Foto: Sara Gavric).

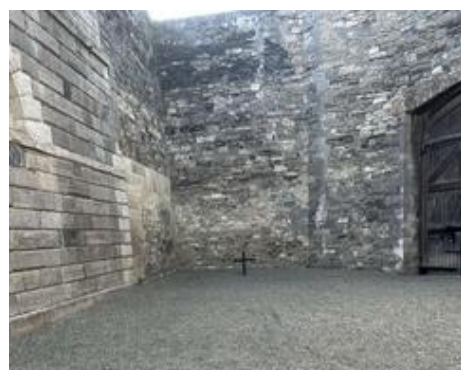
Hvorfor er fængslet så historisk?

Kilmainham Gaol blev bygget i 1796. Det blev bygget for at erstatte et andet fængsel med et andet styresystem, som også lå i Dublin i nærheden. I dag er det et museum. Når man går derind, bliver man ramt af de grå nuancer og følelsen af, hvad der engang har været. Fængselscellerne og deres døre er rustne og der er slidt over det hele, fra gulv til loft.

Frihedskæmpere kender fængslet godt.

Når man går ud i gården, bliver man ramt af sympati og fortsat de grå kedelig og triste nuancer.

Der er mange revolutionære irere fra bl.a.

Den oprindelige port som de brød låsen på (Foto: Freja Vedel)

'The Easter Rising', som har være

indespærret i Kilmainham Gaol. Nogle af dem, som har været i fængslet, er Patrick Pearse, James Connolly and Robert Emmet.

Patrick Pearse og James Connolly blev henrettet med gevær, i henrettelsesgården, grundet at de var en del af 'The Easter Rising'.

Robert Emmet var også indespærret i fængslet. Han havde en af de finere celler, som havde meget plads, trægulv og en pejs samt et større vindue. De almindelige celler havde sten over alt, var mørke og kolde og ikke så mange kvadratmeter.

Grunden til Robert Emmet havde den finere celle, var fordi han skulle henrettes. Han blev henrettet for at være en rebelsk leder, og dermed har forrådt kongen.

En rebel i denne sammenhæng er en, som kæmper for at Irland skal være en selvstændig republik.

Der var mange som blev henrettet i fængslet. Både ved hængning og ved at blive skudt af et gevær.

Den yngste fange, som der er rapporteret til at være der, er en 2-årig dreng, som havde stjålet noget brød.

Et ikke sikkert fængsel

I 1923 lykkes det tre personer at flygte fra fængslet, på den romantiske dag, Valentinsdag, den 14. februar. De tre mænd som flygtede hed Simon Donnelly, Frank Teeling and Ernest O'Malley.

En fjerde mand blev også tilbudt at tage med dem, men han takkede nej, da han tænkte, at han nok ville blive frikendt inden længe.

De brugte en boltsaks til at brække låsen op på døren til hovedporten om natten. Der var to britiske soldater, som smuglede boltsaksen ind i fængslet. De var nødt til at skære håndtagene af boltsaksen, så det ville være nemmere for de britiske soldater af smugle dem ind, uden nogen ville lægge mærke til det. Efter de fik boltsaksen, blev de nødt til at lave nogle nye håndtag til boltsaksen, inde i fængslet.

Stolt historie

Det er et fængsel med en historie som man kan mærke, lige så snart man træder ind på grunden. Når guiden fortæller om de personer, som har været der, og hvad der er sket på grunden, kan man næsten mærke de følelser, som de betydningsfulde og uretfærdiggjorde fangerne har haft, men

man kan også mærke stoltheden hos de fanger, som har ofret deres liv for deres land.

Studietur til Irland: Et møde med fortiden i hjertet af Dublin

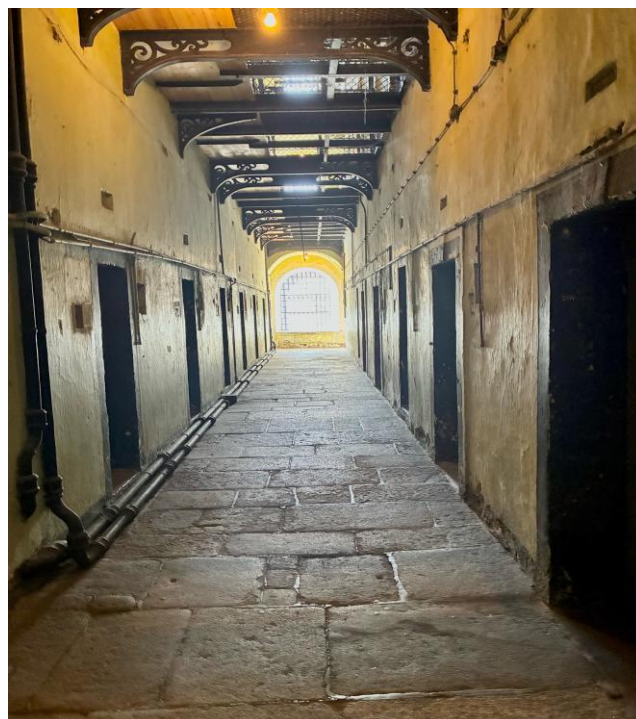
Fiona Jensen Parker

Et fængsel i hjertet af Dublin

Vi står foran Kilmainham Gaol i indre Dublin. Solen blænder mig imens jeg prøver at skelne den store bygning foran mig. Bygningens størrelse skaber et kæmpe areal af skygge på asfalten under den. Jeg stiller mig hen i skyggen og får et bedre overblik over hvor stor bygningen er. Fængslet er placeret midt i byen, omgivet af huse i normal størrelse, hvilket kun fremhæver fængslet endnu mere. Min klasse og jeg står foran hovedindgangen til fængslet og venter. Inden længe træder vores turguide frem. En ældre dame med sorte briller, pjusket gråt hår og en kommanderende stemme. Hun begynder med at byde os velkommen. Stilheden falder over os, og nu er det kun hende, jeg kan høre, selvom jeg står midt i storbyens larm. Hendes irske accent trænger stærkt igennem, når hun snakker, og det fanger min opmærksomhed.

Et fængsel som symbol

Kilmainham Gaol blev åbnet i 1796. Det blev hurtigt et populært fængsel, men

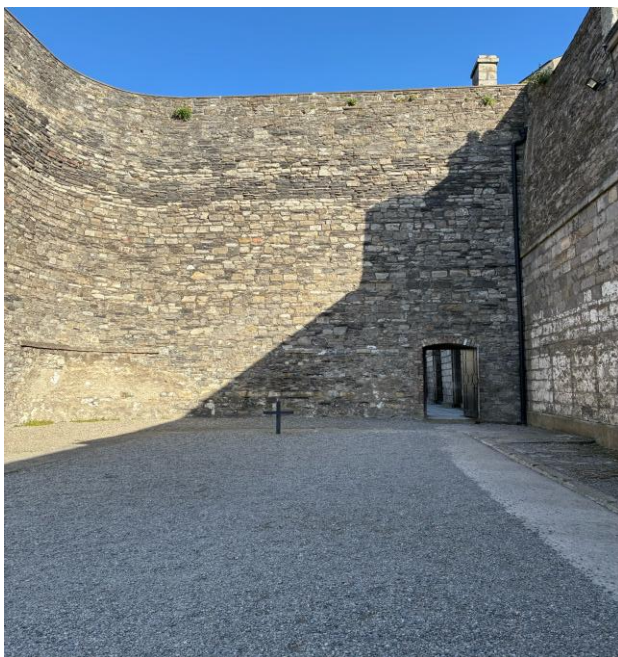
En af gangene med fangeceller i Kilmainham Gaol.

tilstandene i fængslet var forfærdelige for tidens fangere.

Fangerne bestod af både mænd, kvinder og børn, og dengang blev fangerne ikke adskilt på grund af køn eller alder. Bygningen er ikke kun en turistattraktion, men også et stående bevis og påmindelse om kampen for Irsk uafhængighed.

Lugten af frygt

Vi fortsætter gennem snævre gange og op ad gamle murstenstrapper, der med tiden er sunket på midten af mange års slid fra fodtrin af mennesker der har betrådt dem gennem årene. En gang imellem, fornemmer jeg en bestemt kælderlugt, men denne gang er der en lugt, som bliver i min næse. Der hænger en bestemt lugt af

Henrettelsesområdet udenfor Kilmainham Gaol

grotte og koldjern i luften. Vores turguide stopper foran nogle tilfældige celledøre og begynder at tale med en monoton stemme.

Alt for mange, alt for unge

De fleste af fængslets fanger var ikke fængslet for alvorlige forbrydelser. De fleste sad herinde på grund af små tyverier, ubetalt gæld, samt dem som gjorde oprør under kampen for uafhængighed. Grundet tidens problemer med hungersnød, førte det til, at fængslet hurtigt blev fyldt og overbelægning var konstant et problem. Folk begyndte at begå forbrydelser med

Fakta om henrettelsesområdet

- Det var lige bag korset i grus stenene, at rebellerne fra opstanden blev henrettet.
- Der blev placeret sandsække bag dem, hvilket gør, at man i dag ikke kan se skudhullerne.
- Korset er blevet placeret som et minde om dem, der kæmpede for Irland.

vilje, fordi det betød, at de fik tag over hovedet. Dengang var det normalt, at børn blev fængslet for selv små forbrydelser, som at stjæle mad eller tigge.

Den yngste fange, der nogensinde blev registreret i fængslet, var kun tre år gammel.

Da fængslet først blev bygget, var det meningen, at én celle skulle huse én person. Men på grund af forholdene den gang og problemet med overbelægning, kom mange ind i samme rum.

Jeg går den samme vej som fangerne gik

Vi følger efter turguiden med små hastige skridt, imens hun fører os ind i fængslet. Lige så snart vi står inde i fængslet, ændrer hele miljøet sig. Jeg har lige taget et skridt tilbage til 1800-tallet. Dørene er et hoved lavere end mig, hvilket betyder, at jeg og mange i min klasse, må bukke os for at komme igennem. Efter mange smalle og mørke gange, ankommer vi til et rum, hvor der er højt til loftet. Her ser meget anderledes ud, sammenlignet med resten af fængslet. Vores turguide stiller sig foran

”Dengang var normalt, at børn blev fængslet for selv små forbrydelser, som at stjæle mad eller tigge.

Den yngste fanger, der nogensinde blev registreret i fængslet, var kun tre år gammel.”

os og begynder at snakke om, hvor vi er og historien bag rummet. Rummet kaster hendes ekko tilbage til os, hvilket på en eller anden måde giver hendes ord mere mening. Efter hun siger ordene ”Catholic-

Chapel”, går det op for mig, at vi står i et kapel.

Lyset gennem tremmerne

Selvom jeg går foran fængselscellerne i start april, er det næsten som om jeg kan mærke kulden krybe ind gennem tremmerne i vinduet, imens turguiden fortæller i detaljer hvor slemt tilstandene var om vinteren. Jeg kan kun forestille mig, hvor ubehageligt og ensomt det må have været for et barn at stå i en lille celle, hvor den eneste lyskilde var en fakkel ude på gangen, der tilfældigvis skinnede gennem tremmerne i celledøren.

Rebellerne i 1916

I 1916 fandt påskeopstanden sted. En af hovedårsagerne til, at Kilmainham Gaol åbnede, var blandt andet så den kunne rumme de mange rebeller, der deltog i oprøret. Det gjaldt også lederne af opstanden. De meste kendte navne fra opstanden gælder bl.a Thomas Clarke, Seán Mac Diarmada, Thomas Macdonagh, Patrick Pearse, Éamonn Ceannt, James Connolly og Joseph Plunkett. Alle de nævnte og mange flere blev henrettet i Kilmainham Gaol af en militær eksekution peloton, efter ordrer fra den britiske regering.

Omkring 15 mænd og kvinder, som deltog i opstanden, blev henrettet i fængslet

Fortiden bliver ikke glemt

Jeg følger efter min klasse. Vi går på en lang linje gennem fængslets snævre gange. Vi nærmer os en lidt større dør, som ser delvist renoveret ud. Folk begynder at

bevæge sig ud. Solens lys skinner kraftigt ind ad den åbne dør og rammer mig som et slag- ikke hårdt, men et intens slag.

Farverne står pludseligt skarpt, mens solens stråler prikker til mine øjne som små nåle. Jeg blinker svagt og orienterer mig. Vi står samlet rundt om turguiden, mens hun slutter sin tale af. Vi står i den samme baggård, som lederne af opstanden stod i, inden de blev henrettet. Da vi forlader fængslets grund, vænner mine øjne sig til solens lys. Vi går i stilhed. Jeg kigger tilbage en sidste gang, med en bredere forståelse for, hvorfor denne bygning betyder så meget for Irland.

Kilmainham Gaol - Mindet fra fortiden, som endnu ulmer i Dublins gader

Kilmainham Gaol (Foto: Chester.santos, wikimedia commons)

Af Freja Malec, 5.5.2025

Siden 1796 har Kilmainham Gaol huset utallige mænd, kvinder og børn, som har mærket konsekvensen af lovens stærke hånd. Mordere, tiggere, prostituerede og en stor andel af irske frihedskæmpere, har alle ventet på deres afgørende skæbne bag jerntræmmerne. For nogle har deres tid i Kilmainham været for en kort bemærkning, mens for andre har turen dertil været en billet uden retur. I dag står bygningen tilbage som et olmt minde om voldsomme tider i Irlands historie.

Ugen har budt på usædvanligt meget sol over den grønne ø. Foråret får de charmerende retrobygninger til at blomstre. De lokale har smidt de tunge vinterfrakker og har grebet chancen for at

slikke sol i de farverige parker, som Dublin har så mange af. St. Patricks dag var for mindre end en måned siden. Byen ånder stadig af en vis glæde og ro efter den festlige begivenhed.

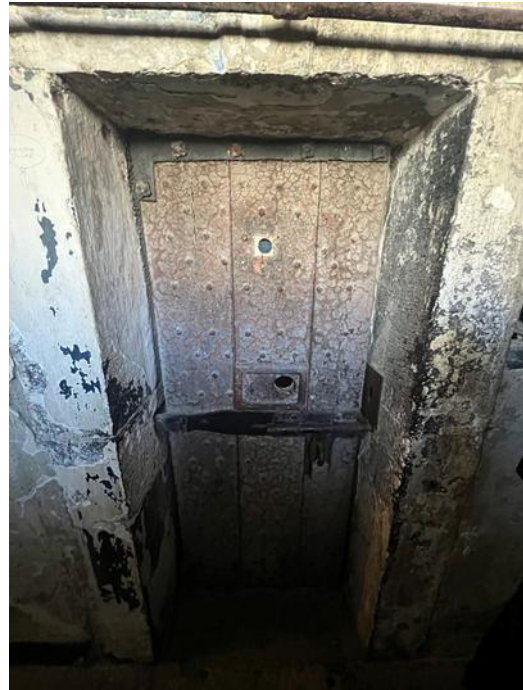
Men fred kommer først efter kaos. For Irland står præget af dette kaos tilbage som var Kilmainham Gaols et lig. De grå facader står i skarp kontrast til det farverige kvarter, som stedet ligger i. Fængslet drejede nøglen om i 1924, blot tre år efter at Irland fik selvstændighed. I dag er det et museum som byder velkommen til gæster på tværs af aldre og baggrund. Turen starter passende i det mest syndfri sted på matriklen, nemlig fængslets eget katolske kapel. For en kort bemærkning fik Guds lys lov til at skinne på de indsatte og måske give et håb om, at der venter sig en fremtid igen uden for Kilmainham Gaol.

Vi er på rundvisning i fængslet som en del af vores studietur. Alle er optagede og interesserede og i godt humør. *"Vi har lige været på et moderne kunstmuseum, som vi alle syntes var lidt mærkeligt. Vi var også ude i en park og spillede kort, så vi har haft en hyggelig dag indtil videre."* Fortæller Ada, som går i 2.y. Turguiden er også begejstret for det gode vejr. Hun er en ældre kvinde ved navn Joanne. Hun er af lav statur og har briller. Hun har arbejdet i Kilmainham Gaol museum i 8 år. Selv har hun et muntert smil

på i vejrets anledning. ”I er heldige i er kommet her i dag på en af Irlands få solrige dage. Mange skoleklasser synes det er en smule uhyggeligt at være her når det er koldt og mørkt.”

Her er plads på stengulvet eller i Australien

Kun få gange og trapper væk fra kapellet ligger nogle af fængslets ældste celler i et lille kælderrum. Hvor der i Guds hus var solbad, skal man her søge til de snævre vinduer for en snært af liv. De første celler blev bygget i 1700-tallet og husede både børn, kvinder og mænd. Folk, som havde begået lovbrud, om det havde været tiggeri eller mord, ville blive straffet. Hvis der ikke var plads i fængslet, ville de voksne forbrydere blive sendt til Australien. Den muntre fnisen er døset ned til hvisken nu. Der er omtrent 25 personer sammenstabledet her i den snævre gang. Gulvet og væggene står i forfald, og her er køligt i forhold til resten af bygningen. Her er en olm og lummer luft grundet støv og fugt. Turguiden fortæller, at det er her, hvor kvinder og børn sov.

Celle, ca. 1700-tallet (Foto: Silke Helbo)

Fra himmel til kulkælder

I 1800-tallet blev det udvidet. Cellerne fik større vinduer, og de kolde cellegulve blev nu bygget i træ frem for sten. 1800-tallets stærke tro på det guddommelige var inspirationskilden. Meningen var, at denne kontakt mellem himmel og jord skulle få de indsatte på rette vej i livet.

Denne overbevisning kan især ses et bestemt sted. Turen fortsætter ned af nogle flere snørklede korridorer først. Derefter træder man ind i det overvældende lokale, hvor der straks kommer overraskede reaktioner fra gæsterne. Lugten er væk. Lys, luft, plads, her er alt det, som ikke var i de olme celler fra før. For nogle føles det store rum med det store glastag nok bekendt - den er nemlig blevet brugt som kulisser i flere film, den første var ”*The Quare Fellow*” (1962), den britiske komediefilm ”*The Italian Job*” (1969), og

den historiske film om en af Irlands mest velkendte frihedskæmpere, *"Michael Collins"* (1997). Måske ringer der endda klokker hos børnefamilierne - den nuttede film *Paddington 2* (2017), har også brugt denne sal som kulisse.

"Gulvet og væggene står i forfald, og her er køligt i forhold til resten af bygningen på grund af manglende isolering og naturligt lys. Her er en olm og lummer luft fra støv og fugt. Turguiden fortæller, at det er her hvor kvinder og børn sov."

"Main hall" (Foto: Freja Malec)

Men lige under overfladen tilbragte kvinder og børn deres dage her. De blev anvendt som arbejdskraft til madlavning og andre huslige forpligtigelser. Det tætteste på den romantiske åndelighed, var damp og os som steg til vejrs gennem ventilationshullerne i gulvet. Éamon de Valera, en af landets mest velkendte

statsmænd og politiske ledere, som blandt andet var kendt for at stifte partiet Fianna Fáil, har selv haft celle i dette lokale på første sal. I dag står hans navn i bronze over hans celledør.

Som en kulisse fra *The Maze runner*

Turen sakker mod enden. Vi bevæger os nu udenfor i baggårdene. Murerne er for høje til, at man kan se andet end den blå himmel. Alt er gråt og ensfarvet, der er ikke så meget som et glimt af det travle byliv lige på den anden side. Man må nøjes med blot at lytte til lyden der kravler over murene, og fantasere sig til verden derude. Man skulle tro, at det var en kulisse fra *The Maze runner*. Baggårdene blev blandt andet anvendt som luftegårde for de indsatte, hvor der var plads til både boldspil og motion - men ikke kun det. Vi stopper inde i en af de mindste baggårde. Den er oval og har et lille trækors stukket i jorden i begge ender af gårdspladsen. Den tunge stilhed indikerer, at der er en fælles forståelse for, hvad der er hændt her. *"Der hvor der er kors, stod der en gang stakke af halmballer og sække. De hjalp med at standse skuddene."* Fortæller vores turguide Joanne. Bag hende er der ophængt et mindesmærke i bronze med navne på folk, som aldrig forlod Kilmainham Gaol. Den irske fane står hejst et nøk højere end murerne. *"En af dem var så invalid, at han måtte bæres til stolen. Han måtte bindes til den for at blive siddende før de skød ham."*

Det sidste stop

Sidste stop på turen foregår uden for Kilmainhams mure. Vi er nu genforenet

med byens brus. Et par knægte suser forbi på tunede knallerter i søgen efter opmærksomheden fra dem, de passerer. Security står og hyggesnakker med de nye gæster, som skal på rundvisning. Turguiden stopper os foran en dør. Ovenover hænger en gammel olielampe. Lige over dørkarmen er der indgraveret et motiv af et mytisk dyr, som ligner en slange. Her foregik de offentlige hængninger. Først efter 1820'erne ophørte både de offentlige og

private hængninger. Det totale antal af hængninger på Kilmainham Gaols matrikel er 180. Nogle fik lov til at se den ydre verden kort før deres liv sluttede. Vi gæster kan gå herfra og nyde den fred og varme som nu, og forhåbentligt altid, vil værne om byen Dublin og resten af landet.

Teeling whiskydestilleri

Aya Meinke

Jeg vågner på et tidspunkt der føles alt for tidligt for mig, jeg er øm i benene efter at have gået langt dagen før. Det er svært at komme ud af min seng. Gennem gardinerne skinner solen ind og det ser ud til at være varmt igen i dag. Vi skal ned og spise morgenmad på hotellet inden længe og mit værelse er ved at være klar til at vi kan gå derned samlet. For at komme ned til hotellets morgenmad skal vi ud på gaden og gå et par meter, solen skinner og det er varmt udenfor. Overfor hotellet er der et stort bygningsprojekt i gang og man kan høre og se de mange mennesker, der går og arbejder. Hotellets morgenmad er en lang buffet med en masse lækker morgenmad, der dufter dejligt, og det er et lækkert lokale vi sidder i. Morgenmaden er god og der er en hyggelig stemning ved bordene. Vi sidder alle og snakker om, hvad vi skal i dag, og hvad vi skal have at spise til aftensmad. Når vi er færdige med morgenmaden, har vi lidt tid til at gøre os klar til dagen, og pakke en taske til turen.

Turen til Teeling Whisky destilleri

Turen ud til Teeling Whisky destilleri er kort, det tager kun 20 minutter at gå derhen, og vi får set nye steder i Dublin. På turen går vi forbi en masse flotte bygninger og små parker. Der er en følelse af rigtigt forår når vi går ude på gaden.

Da vi er ankommet til Teeling Whiskey destilleri, bliver vi mødt af en ung mand, der introducerer sig selv til os. Vi er trådt

ind i et stort lokale med forskellige tavler med historiske fakta om whiskydestilleriet. Manden der skal vise os rundt starter med at fortælle om, hvordan destilleriet opstod, og fortalte om udviklingen i salget af irsk whisky. Whiskysalget fra Irland har nemlig været igennem lidt af hvert, da Irland engang har stået for produktionen af whisky til en stor del af verden, dette faldt dog drastisk, da Irland fik taget deres ret til at handle med lande som eksempelvis USA.

Produktionen af Whisky

Efter det korte oplæg bliver vi vist ind i et lokale, hvor vi ser en kort reklamefilm om Teeling Whisky destilleri.

Efterfølgende bliver vi vist ind i et kæmpestort lokale, dette er lokalet hvor de producerer deres whisky.

Billede af lokalet med de forskellige maskiner der laver whiskyen (foto: Aya M.)

Der lugter lidt surt og der er ventilatorer i loftet der blæser koldt luft rundt i lokalet. Vores rundviser begynder at forklare os om

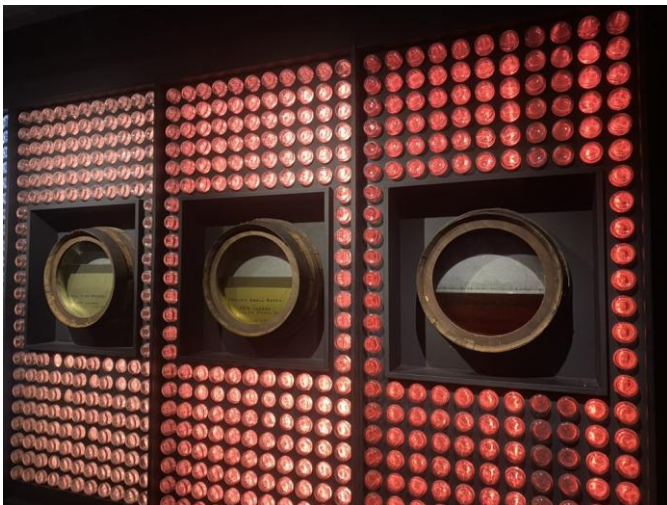
processen i at lave whisky, og han viser os de forskellige maskiner, der er med til produktionen af deres whisky.

Vores rundviser var superbegeistret over at fortælle om det, og han var god til at forklare tingene i et lidt forsimplet format så det var til at forstå.

Efter vi havde set alle maskinerne, blev vi vist ind i et lokale med en masse tønder fyldt med whisky, og her fortalte vores guide lidt om, hvilken betydning tøndens træ havde for whiskyens smag. Da vi kom ud af lokalet med tønderne, kom vi ind i et lokale med deres gaveshop og bar. Det var

det sidste stop på vores rundvisning og der stod en alkoholfri drink klar til os, som vi kunne drikke, mens vi sad ved deres bar.

Det var en interessant rundtur og en skøn guide. Da vi var færdige, kom vi ud til det skønne vejr og vi begyndte at planlægge hvor vi skulle spise vores madpakke.

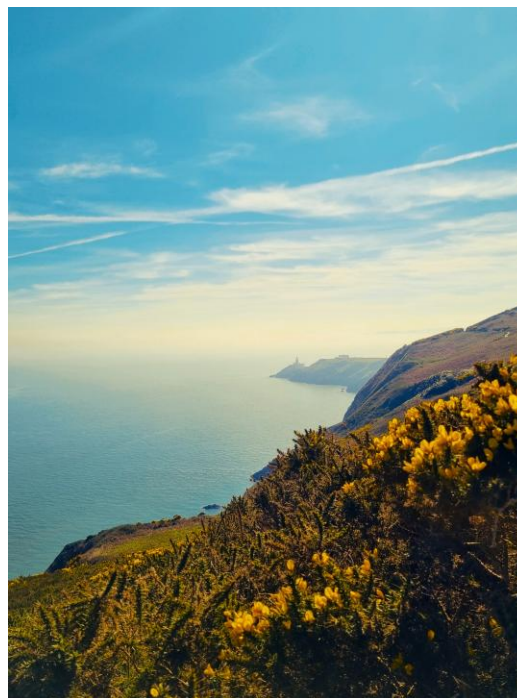
Tønder der er blevet brygget whisky i, whiskyen i de tre tønder har stået i forskellige mængder af tid og de er derfor vidt forskellige (foto: Aya M.)

Feltundersøgelse med iskold afslutning

Vi laver vores feltundersøgelse på halvøen Howth, men der sker noget overraskende

Ada Alice Hofmann

Vi går tidligt i morgenen, byen er stadig indhyllet i tåge. Da vi er på togstationen, kommer solen. Snart kommer toget, som naturligvis er grønt, som alt i Irland. Ud ad vinduet flyer by og naturen forbi og efter 30 min ankommer vi i den maleriske kystby Howth. Små børn spiller på en legeplads og i baggrunden smiler solen ned og blinker på vandet. Vores vej fører ud af byen, forbi smukke huser og de typiske irske stenmure og bliver mindre og mindre til den stopper og fortsætter som sti. Over stok og sten gå det konstant op.

Howth er en natura 200 område, dvs. at der er en stor biodiversitet. (Foto: Ada Hofmann)

Typisk irsk?

Fakta om Howth

Howth eller Binn Éadair på irsk er en lille by med 87000 indbygger.

Det ligger tæt på Dublin, på halvøen Howth head.

I den gamle dage var det en fiskerby. Roder går helt tilbage til middelalderen.

I dag er setdet meget kendt for naturen.

Navne Howth kommer fra dansk eller norsk ord 'hoved'.

Vinden blæser fremmede ord herover, man kan fornemme fransk, tysk, engelsk og norsk og pludselig dukker mange mennesker og andre klasser op. Det er lidt snævert og man skal passe på, at man ikke falder ned i dalen, som ligger ca. 100m nede. Sammen med den gule blomst tornblad og lilla hedelyng giver det et typisk irsk udseende af ro.

Feltundersøgelse

Vi kommer til et stort græsplateau og beslutter os til at holde en spisepause. Derefter gå det videre op, en lille sti mellem tornblad og de andre mennesker forsvinder og vi kommer til et andet plateau. Stedet er godt nok, der er mange forskellige habitater og så begynder vi med vores feltundersøgelse, som var udgangspunktet og mål for turen. Det hele ligner lidt en skattejagt, man kaster en cirkel og så tællerer man hvor mange forskellige slags planter, der er.

Hvor kommer du fra?

Solen skinner ned og der blæser lidt, vejret er virkelig godt, irlænderne siger at vi er heldige, det er den første uge uden regne. Vi er i gang at pakke sammen. En ældre irer med en pink trøje på kommer for at tale med vores lærer. Pludselig vender ham sig om og spørger *Andrea "Nihao, konichiwa, were are your ancestors from?"* Hun er helt overrasket og svarer sandfærdig. Sener fortæller hun: *"Jeg kunne ikke tro at han sagde det virkelig og blev meget overrasket, ellers havde jeg sagt noget slagfærdig."*

Hvem tør?

Da vi er færdige, beslutter nogen at gå videre, hele turen. Men de fleste er for trætte og så går vi den samme vej tilbage. Nede på stranden varmer solskinnet stadig vores hud og inviterer til at dyppe storetåen i det turkisblå og klare hav. Vandet er iskoldt og køler vores trætte føder. De modigere tager et rigtigt bad og svømmer lidt.

Nu er vi forfriskede men dødt trætte og tager toget hjem.

Det er stranden, med lidt held kan man finde interessante ting, vi fandt hajæg, muslinger og havglas

(Foto: Mathilde Christiansen)

En vandring gennem Irlands mørkeste gange

Fængslets massive facade står som en mørk klippe mod Dublins grønne forstæder. I Kilmainham Gaol, det berygtede fængsel i Dublin, minder de grå stenvægge os om fortidens kulde, kærlighed og kamp.

Af Josefine G. Andersen

Kulde og kaos i korridoren

Vi følger guiden, en ældre dame, ned ad den smalle stenkorridor. De grå mure lugter af fugt og forladthed. Vi kommer til en gang med en masse døre. Det siges at være den ældste del og være helt fra fængslets oprindelse i 1796. Over dørene, der engang var beklædt med læder, men nu kun viser triste revner, sidder jerneplader hvori der er indgraveret et navn og et årstal. Vi står skulder mod skulder og klemmer os alle samme i den smalle gang. Jeg retter blikket mod guiden og høre de stille åndedrag, der fylder rummet. "De her celler er oprindeligt kun bygget til én person," siger hun. "Men der findes dokumentation for, at der har været helt op til fem herinde ad gangen." Jeg kigger gennem det lille hul, der sidder øverst på en af dørene, og ser en celle der ikke er større end et kosteskab. En stengrav med gitter for. Jeg ser for mig, hvordan kroppe lå presset side om side mellem de grå stenvægge.

Gangene hvori kvinder og børn blev nødsaget til at sove (Foto M. A. Go)

Dernæst fortæller hun, at kvinde -og børnefanger opholdt sig og sov lige her i den gang hvor vi står nu, grundet overbefolkning i fængslet.

Jeg kigger rundt og ser de afskallede vægge, der slutter sig omkring os.

Hun beder os lægge mærke til de glas løse vinduer, der er markeret som store huller i muren. En varm brise strømmer gennem et af dem og gør os opmærksom på Irlands varme forår.

Hun spørger os om, hvordan vi er kommet herhen, for derefter at spørge, om vi har lagt mærke til, hvordan fængslet ligger. "Fængslet er placeret lidt oppe på en bakke og med vinduerne uden glas tillader det vindene at suse frit igennem." Hun tilføjer "De glasløse vinduer var lavet i troen om, at vinden ville tage al sygdom og dårlig lugt med sig og føre det væk."

Guiden nævner, at vi er kommet på en god dag, for de dage, hvor solen ikke står højt

på himlen og skyerne lukker vand ud, er det ikke en fornøjelse at gå gennem gangene. Jeg forstiller mig, hvordan vinduerne har gjort kulde, regn og stank til en konstant del af fangernes liv. Vinden, der piskede gennem gangene som et ekko af de stemmer, der engang råbte her.

Hvor skud bliver til stilhed

Vi træder ud i den åbne gård. Solen står højt på himlen, men det er som om man ikke rigtig lægger mærke til varmen, den afgiver. Murene lukker sig om os som en fæstning. På muren lige fremme hænger en tavle med 14 navne. Det var her, de blev skudt – 14 oprørsledere, en efter en på bare 10 dage i maj 1916.

Jeg kigger rundt i gården. Gruset knaser under mine sko og laget af skarpe småsten overdøver nu guidens stemme, der ikke længere er båret af gangenes akustik. Et sort kors står i hver ende af gården, afstanden virker så langt imellem dem her i den lille gård. Guiden kigger hen på det ene, ”Dengang de henrettede folk her, satte de store sandsække op ad muren og det er på grund af dem, vi ikke ser nogle skudhuller i muren i dag.” Jeg retter blikket mod muren bag korset. Den står uplettet, mat og ensartet, uden ar fra fortiden. Jeg tænker på, hvordan der bare få meter fra den mur er forgået nogle af de værste tænkelige ting. Hvordan liv bare er sluttet og deres sidste blik har været rettet mod den mur, jeg nu står og stirrer på.

Hårlokken og henrettelsen

Guiden havde tidligere på rundvisningen fortalt en historie, mens vi sad på rækker

Udstillingen med Joseph Plunketts hårlok og Graces Vielsesring i museet (foto E. R. Olsen)

på slidte træbænke i det, de kaldte fængslets kirke. Hun fortalte om en mand ved navn Joseph Plunkett, der skulle henrettes, hans eneste ønske var at blive gift med sin elskede, Grace Plunkett. Ønsket blev opfyldt og han og Grace blev gift. Det var sådan at efter de var gift, skulle de aldrig se hinanden mere igen, men Joseph fik lov at se sin elskede en sidste gang. De fik kun ti minutter sammen. I de få minutter, de tilbragte sammen, nået hun at klippe en lok af hans hår, for at huske ham, inden han blev ført væk. Et lille stykke af ham, hun kunne beholde, efter han var væk. En sidste kærlighedserklæring midt i fængslets kulde og død. Guiden fortalte, at den hårlok Grace klippede af Joseph, nu er udstillet i museet sammen med hendes vielsesring, hun fik af ham som en gave fra Egypten.

Inde i museet ser vi udstillinger med fangedagbøger, håndskrevne breve og gamle fotografier. Jeg bevæger mig endnu engang gennem smalle gange, men nu er væggene nymalet og ikke længere af kolde sten som i fængslet. Lyset er afdæmpet og med udhulinger i væggen, der ikke længere udgør glasløse vinduer, er i stedet udstillinger om personer, der har sat deres præg på den irske historie her i fængslet. Jeg går længere ned ad gangen og finder stedet, hvor Josephs hårlok og Graces vielsesring ligger.

Jeg står foran glasmontren i museet og ser ned på den brune hårlok og tænker over den historie, den bærer med sig. Til venstre for den ligger et håndskrevet brev fra Joseph til Grace, hvori han erklærer sin kærlighed til hende. Og til højre for den ligger et billede af dem hver. Det hele omringes af et blidt lys forenden af den mørke gang.

Den urimelige lange gåtur til Howth Head

Peter Lundsbjerg Rasmussen

Solen skinner på vores ansigter, imens vi spiser frokost på en bakke, efter en lang slæbende gåtur på en grussti lige ved havet på ydersiden af klipperne. Mågerne flyver for oven, mens lyden af en stille vind og fly, der flyver forbi, fylder luften med en næsten nostalgisk følelse, med en udsigt til havet så stor, og en horisont så ufattelig, at man opnår en forståelse for, hvorfor folk engang troede, der var en verdens ende.

Howth udsigt

Naturen i Howth

Howth er fyldt med skøn og varieret natur, fra de smukke klippesider, til bakker på bakker af blomster og højt græs, til den fantastiske udsigt. Dermed er Howth, efter min mening, et af de bedste steder at tage hen, hvis man er i Irland. Ja, det kræver meget at gå derop, kan jeg konkludere på baggrund af den lange vej op, plastret med stentrapper og lange udstræk af grusstier, men du brænder en del kalorier, du får

pulsen op og du får en fantastisk oplevelse og udsigt. De to er separate, da følelsen af at være der oppe næppe kan beskrives uden besvær. Den bedste måde jeg kan beskrive følelsen af at være oppe i klipperne, er følelsen af at være ude i mine forældres baghave, da jeg var barn.

Floaren

Hvad angår floraen i sig selv, er der ikke lige så meget variation, da det meste af landskabet er domineret af græs, og de gule Tornblade (på engelsk "Gorse") som fylder landskabet med deres skærende farver, som bringer en flot kontrast til resten af landskabet, dog uden at give nogen videre visuel diversitet til det.

Billede fra google: Tree Council of Ireland

Baily Fyrtårnet

Baily fyrtårnet blev i 1667, bygget af Sir Robert Reading, som var en ud af 6, som fik et personligt patent af Charles II i 1665. Men den 5. december 1811 blev det foreslået, at fyrtårnet blev rykket, da det stod helt på toppen af Howths Head og dermed havde en tendens til at blive dækket til af tåge, som ville gøre fyrtårnet ubrugeligt. Så d. 17. marts 1814 blev flytningen af fyrtårnet færdiggjort.

Fyrtøjet gik også igennem mange moderniseringer for at kunne fungere i længere tid, og nu kører det elektrisk med lyset fra den anden og nyere alarmmekanisme. Den nuværende primære alarm for skibe er et radiofyr,

mens optikken blev lavet om til et museum i 1972, det samme år som radiofyret blev installeret.

Howth og historie

Lærke Johanne Solberg Jensen

Solen brænder foroven mens rytmen af vandrende fødder marcherer afsted ad den grusede sti. Støvet hvirvler om fødderne på os, mens vinden bevæger sig yndefuldt mellem trætte kroppe og buskadser, drysset sød af blomsterne længere op ad skrænten. Når jeg kigger over skrænten, ser jeg klipper, der står ranke og stolte, mens mågerne flyver blandt hinanden.

Overdøvende af alt det smukke, er trangen til en pause og ønsket om, at en koldere vind skulle suse forbi. Sveden piler ned over panden på mig, mens stien går op og ned, dog forbliver horisonten en sløret masse, uanset hvor meget jeg kigger på den.

Billede af Howth klipperige sti (foto af Lærke)

På tur i Howth

Howth er rig på smuk natur, med dets mange forskellige miljøer (klipper, hav og overdrev), og er derfor et perfekt sted at tage hen for at opleve Irlands udeliv. Stien, der fører ud til Baily fyrtårn, går i loop og

giver løfte om en lang gåtur med dens 6 km længde og udsøgte udsigt.

Ujævnt og gruset terræn, samt intet hegn der afspærrer for det meget stejle fald ned ad skrænterne gør, at man skal gå med omtanke, og huske gode vandresko.

Baily fyrtårnet

Fyrtårnet blev bygget i 1667 af Sir Robert Reading. Den 5. december, 1811 blev det forslået, at fyrtårnet skulle flyttes, da det havde tendens til at blive blokeret af tåge, opfordringen kom fra Corporation for Preserving and Improving the Port of Dublin (CPIPD), det blev færdigflyttet i 1814, hvor den står i dag. Det nye Baily fyrtårn blev designet af George Halpin. I løbet af 1996-1997 blev Baily automatiseret og fyrmestrene forlod fyrtårnet. Baily fyrtårnet var det sidste fyrtårn.

Flora og fauna på Howth

På grund af de mange miljøer Howth har, betyder det, at der er en masse forskellige dyr og planter at finde. Oppe på Howth Nose er der et overdrev med små stykker af Howth klippen, der stikker op igennem pletter af bladmos og et overdøvende hav af skarp tornblad. Andre udbredte plantearter i området er hedelyng og askegrå rensdyrlav. Der findes også mange dyr af både store og små. Der er både frøer og firben, samt insekter som myrer og biller.

Nede på havnen kan der spottes måger, suler, støer og endda også sæler. Mågerne kan også ses på klipperne på vej op mod Baily fyrstårnet, mens sælerne bliver nær havnområdet.

Græsset former bølger af vindens vilje mens solen varmer den. To måger kommer flyvende, ledende efter mad. Jeg sidder og gumler på en kiks, der mangler smør og varmt vand, der smager svagt af klor. Mens jeg sidder stille her, lader vinden sig køle mit blod og tørre svedet fra min hud.

Billede af stop på vej til Howth Nose (foto af Peter)

Græsset er fugtigt mod min hånd, når jeg lægger vægt på den. Mågerne, der kommer til, fremfører lidt luftakrobatik og svæver rundt om hinanden med mange sving og svang. Mine øjne er limet til himlen, mens jeg beundrer deres forestilling.

De forlader os igen, efter at have fundet lidt rester, og jeg tager en stille afsked med deres fortryllende dans i luften.

Howth havn

Howth Havn har et stort udvalg af aktiviteter, helt fra skibsture langs kysten til en dejlig middag på en af de mange fiskerestauranter der findes. Man kan få en guidet vandretur op mod Howth Nose, en færge fra havnen til øen Howth Eye, krydstogt fra Howth til dun Laoghaire og mange andre spændende eventyr.

Howth er en gammel fisker- og handelsby med et befolkningstal på omkring 8,300 indbyggere. Howth har også et af de ældste bygninger i Irland, som ikke bliver brugt længere, nemlig Howth Castle. Howth Castle blev bygget i det 12. århundrede og var i starten bygget som en beskyttende borg af Almeric, Howths første herremand i år 1177.

Howth er en historisk by med masser af byde på, uanset hvad man er til.

Kilmainham Gaol: En rejse gennem Irlands mørke fortid

Dublin er en by præget af historie og kultur. Jeg fik fortalt Kilmainham Gaols grusomme historie af en engageret turguide - en oplevelse, der sætter dybe spor på mit syn på Irlands historie.

Af Emma Bukic Christensen

En kold velkomst

Jeg står udenfor Kilmainham Gaol fængsel sammen med min klasse og to lærere, mens vi venter spændt på at høre den historie, bygningen har at byde på.

”Jeg håber det bliver godt!” siger jeg til en af mine klassekammerater, som også brænder af spænding.

Vi møder hurtigt vores turguide Joanne, som virker som en person med meget på hjerte at fortælle os. Hun er ikklædt mørkt tøj og holder en pastellyserød flaske med vand, som måske indikerer, at det nok bliver en lang rundvisning. Jeg træder ind i den

indelukkede bygning sammen med de andre, og bliver hurtig mødt af en lugt af fortid. En blanding af gammel sten og en kold stemning, som om hver væg har en historie at fortælle, hvor tusindvis af liv blev revet fra hinanden. Det eneste der høres, er lyden af vores skridt, der bliver kastet tilbage som et ekko, og en tung fornemmelse af liv der er tabt.

Hovedsalen i Kilmainham Gaol, der spillede en central rolle i Irlands kamp for uafhængighed. (Foto E. Christensen)

Fortiden bliver pludselig levende

Joanne tager os først ind for at se cellerne hvor fangerne blev holdt. Jeg er ikke selv sikker på, hvordan død lugter, men det føles som om bygningen kan huske det.

”The prisoners were not just kept hidden away.” Siger Joanne, mens hun peger på de forskellige celler. ”They were silenced. Completely forgotten.” Hun fortæller om fangernes liv med så meget passion, at det føles som om hun selv var til stede. Det fascinerer mig, men skræmmer mig også lidt. Alligevel er hun underholdende at lytte til.

De uskyldiges fængsel

Under turen begynder Joanne ikke blot at fortælle om vigtige personer fra tiden med "The Easter Rising", men også om andre, der blev holdt indespærret.

"How old do you think the youngest prisoner was?" spørger hun os. Vi gætter alle sammen på nogen på vores alder, men nej. De var endnu yngre siger hun.

"Every cell tells its own story." -

"The youngest prisoner we know of was three years of age" fortæller hun, og jeg stirrer i chok på de rustne låse og tænker over, hvad et barn på tre år kunne have gjort for at fortjene denne skæbne.

Jeg ved ikke selv hvad jeg ville have gjort, hvis jeg som treårig sad bag tremmer, anklaget for ingenting andet end fattigdom.

Oplevelsen der gav et indtryk

Turen er slut, og det er på tide at sige farvel til Joanne. Vi er ude af Kilmainham Gaol, og solen smiler ned til os.

"Det har været en fornøjelse at have dig som guide Joanne." siger vores lærer, og vi klapper alle ad hende.

"Thank you all for today, and don't forget... history still lives around here. It's up to you to keep it alive." siger hun, og vi går hver vores vej.

Mens jeg går med de andre mod stationen, kigger jeg flere gange tilbage på fængslet, og tænker på alle de knuste drømme, der aldrig nåede at se den sol, som skinner ned på mig i dag, og alle de stemmer, der kan høres, hvis man blot vælger at lytte efter.

Døden, der er fanget mellem væggene

For knap 100 år siden fandt Den Irske Uafhængighedskrig sted her i Dublin, og Killmainham Gaol Prison er nu blevet et mørkt symbol for irernes kamp for frihed fra Storbritannien. Det er en kamp, der ifølge nogle, stadigvæk lever videre den dag i dag.

Af M. Andrea Go.

Det har været en lang dag

Lænet op ad det kolde metalhegn foran fængslet sidder jeg ved siden af Josefine, min klassekammerat, og venter på at komme hjem efter at have trasket gennem byen med klassen. Vi sidder i skyggen, men solen skinner dejligt over byen og på dem, der gerne vil nyde den.

Klokken nærmer sig 16.00. Det er dér, vores tur i Kilmainham Gaol Museum går i gang. Der kommer en dame mod os og introducerer sig selv. I første omgang lyder hun virkelig seriøs. Jeg fanger ikke hendes navn lige med det samme, men hun hedder Joanne. Hun er vores fængselsturguide. Hun giver os tegn til at følge hende med igennem porten og ind til selve fængslet.

I engelsktimerne hjemme havde vi hørt meget om Den Irske Uafhængighedskrig, der fandt sted for knap 100 år siden. For at være ærlig, forstod jeg ikke noget af det, vi lærte lige inden, selvom vi fik vist to film og læste flere kilder og tekster. Det, jeg forstod, var at to opstande, der fandt sted mellem 1916-1922, hvor den første

(Foto af M. Andrea Go) En af gårdspladserne fra Killmainham Gaol Prison, nærmest uberørt siden fængslets sidste rigtige brug i 1924.

opstand fejlede, men startede en stor opbakning til modstanden mod Storbritannien. Den næste opstand var mere succesfyldt, det meste af Irland blev selvstændig, dog er Nordirland stadigvæk i dag en del af Storbritannien, og nogle mener, at så længe hele Irland ikke er samlet, fortsætter kampen om frihed stadigvæk.

Jeg er imponeret over arkitekturen indtil videre. Det er et kæmpe fængsel med flere sektioner delt omkring arealet med vægge lavet af, hvad jeg vil tro, kalksten, og andre stenmaterialer. Væggene er høje, lidt ulige og beskidte. Da vi træder ind i en af gangene, bliver klassens snak til mumlen, vores stemmer og skridt springer frem og tilbage som ekko mellem væggene i den smalle gang. Der føltes koldt, tomt, men man kan mærke datidens skygger fylde stedet. Vi er en stor flok på over 20 mennesker, og knap to af os kan rummes i gangens bredde. Der er fyldt, men alligevel kryber en følelse af tomhed og ensomhed

over min ryg. Hvordan mon fangerne havde det dengang?

Et rum af håb.

Kapellet virker nyt og i bedre stand end gangen, vi hurtigt er gået igennem. Der dufter svagt af gammelt træ og Joanne siger også, at fængslet står nærmest i samme stand siden det sidst blev brugt. Vi sidder ned og lytter spændt på, hvad hun vil fortælle os om fængslet.

”90% af fangerne, der blev fængslet her, var kriminelle, I kender typerne. Eksempler var lommetyve, indbrudstyve, prostitueret. 10% af den overordnede fængselspopulation var politiske fangere. Det er dem som folk tænker på, når de hører

Joanne har en naturlig fortællerstemme. Overraskende rolig, trods emnet. Varm, trods hendes tidligere seriøse udtryk. Det føles næsten som at høre på en kvindelig David Attenborough, men i stedet for at høre om søde dyr og deres habitater, får vi serveret en dystre fortælling om den barske virkelighed, der fandt sted på dette fængsel.

Det føles surrealistisk, at der engang har siddet en fange præcis det samme sted som jeg sidder lige nu. Han har sikkert bedt til Gud. Hans hvirken om frihed og tilgivelse flød ud i rumklngen i kapellet, men kom aldrig videre. Ligesom han sidder lydene fast i fængslet. ”Fangerne blev overvåget nøje,” fortæller hun. Man skal

passe på, at mumlen ikke pludseligt bliver til støj herinde.

De levede her til deres dages ende...

Der er ikke særligt støvet i gangene, men der ser slidt ud. Måske er der støvet inden i cellerne, men det er svært at vide, for man kan ikke rigtigt se ind. Det underbygger følelsen af, at man har trådt ind i en tidsmaskine, direkte tilbage til dengang før 1924, hvor fængslet stadigvæk var i brug. Luften er heller ikke tør. Der er små åbne vinduer, hvis man kan kalde dem det, der trækker luft ind udefra. Huller er de nærmere. Jeg holder Josefine i hånden, imens vi stiller os op langs mod væggen, så der er plads til alle, der lige skal passere, og for Joanne, som står i midten i gangen. Modsat os er der døre til fængselsceller med små huller boret i midten og navneskilte i metal over hver dør. De er genkendelige fra engelskteksterne, som vi har læst. Conolly. Plunkett.

”Husk nu det var jo meningen, at der kun skulle være én fange i hver celle. Det var ikke det, der skete i virkeligheden” fortæller hun.

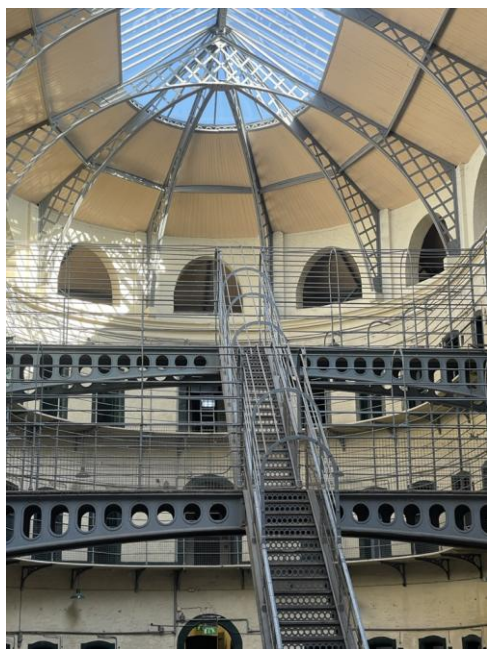
Åbenbart har der været så overfyldt med fanger her, at man kunne knap se gulvet, da der var over 4000 fangere i 1800’erne, der skulle transporteres fra Killmainham Gaol Prison til Australien. Det vil sige cellerne, gangene, kapellet og resten af fængslet var fyldt op til mere end maksimalt med mænd, kvinder og endda børn. Den yngste dreng, der har siddet her, som man kender til, var omkring 3 år gammel. ”Cellerne er små, de er altså kun beregnet til én person”.

Jeg kigger mig omkring og indtager stedet.
"Vi er allerede 24 mennesker herinde. Der
jo ingen plads," hvisker jeg til Josefine.

Det føles tungt i mit bryst. Hvordan har de
kunne leve på den her måde? Min yngste
bror på 5 er gammel nok til at sidde klemmt,
syg, og i frygt herinde, hvis han levede i
Dublin for 100 år siden. Der er stadigvæk
nogle i dag, der desværre skal leve sådan til
deres dages ende. Men det er knap nok et
liv. Jeg klemmer stadigvæk Josefines hånd
på vejen videre til det næste sted.

Virkeligheden sætter sig

"The Main Hall er baseret på en meget
smart design kaldet 'panoptikonet'. Hvilket
betyder fra dette spot fra gulvet kan du

(Foto af M. Andrea Go) Fra The Main Hall med et
blik af de æstetiske detaljer inspireret af
'panoptikonet'.

kigge op, kigge rundt og du kan stort set se
alle fængselsceller på hver etage."

Jeg står på midten og kigger op. Lige meget
hvor jeg kigger, ser det ens ud. Jeg synes, at
her er smukt, men jeg føler mig overvældet
og lille. Designet er lavet sådan, at man kan
holde øje med alt og høre alt, hvad der sker
i rummet.

Solen stråler også mægtigt ned på os,
hvilket jeg kan forestille mig må have føltes
bittersødt for en fange, der sad fast
herinde. Glastaget var lavet, da Guds lys på
daværende tidspunkt betød meget for
victorianerne i 1800-tallet. Fangerne kunne
sikkert mærke brisen, ane friheden, men de
kunne ikke komme ud.

I et rum så fornemt som dette her, vil man
ikke tro, at der vil føles så koldt og tungt.
Senere på vores tur får vi set selve
stederne, hvor de kendte irske politiske
figurer fra krigene mellem 1916-1922 blev
skudt.

At stå lige ved muren, hvor de blev
henrettet, giver en anden vægt til historien.
Det føles ikke længere som noget, vi bare
har lært i timerne. Det er virkeligt, dette her.
De skud, der engang rungede mellem
væggene, giver stadig genlyd i stenene.

Den smukke udsigt ved Howth, Irland.

Matilde Rømer Ussing

Rejsen fra Dublin til Howth gennem det flotte grønne tog.

Howth er en smuk lille by ikke så langt fra Dublin, som er hovedstaden i Irland. Howth har en unik form for energi, når man ankommer med toget og kan se den smukke natur.

Turen til Howth startede ved Tara Street station, som er tæt på floden Liffey som flyder ned gennem midten af byen og dermed splitter den i nord og syd. Man kommer kørende gennem Dublin og ud til den ydre del af byen, hvor man hurtigt mister synet af de store bygninger og i stedet ser små familiehuse, der står på række. Husene står side om side med hinanden og danner en form for mur omkring hver vej. Men så snart man kommer ud fra beboelsesområderne, kan man se grønt, så lang øjet rækker.

Det specielle første øjeblik i Howth

Når man først ankommer til Howth, er der en magisk følelse over stedet, det er næsten som om man er tilbage i Hundested, da der ligger fiskerier rundt ved hele kystlinjen. Lige efter man har forladt stationen, ser man et parkområde med pænt klippede græsplæner og lidt længere henne ligger der en stor legeplads, som kunne ligne noget fra et eventyr. Det ligner

en piratlandsby, som man ville elske at lege i, hvis man var lidt yngre.

Billede af den Østlige side af Howth med udsigt til Ireland's Eye (foto M. Rømer).

Den lange vandring gennem byen og op mod Howth's klipper.

Efter den lange gåtur gennem parken og hen mod enden af byen ankommer man til en uoverkommelig stejl bakke, som vi fortsatte op ad. Det endte med at tage omkring 20 minutter at ankomme til toppen af den bakke, der derefter førte til en lang grussti, der snor sig gennem klipperne og samtidigt bliver stejlere og stejlere. Vi fortsatte med at gå i omkring en time, til vi var omkring halvvejs gennem gåturen. Her satte vi os op på toppen af en bakke og fik os noget frokost.

Derefter fortsatte turen i omkring en time, til vi var kommet til stedet, vi skulle lave en feltundersøgelse omkring

De nydelige gule blomster i foråret i Howth (foto M. Rømer).

Biodiversitet i Howthområdet. Vi gik i gang med at kigge efter forskellige slags planter og insekter, vi kunne finde i området. Efter vi var færdige med at lave vores feltundersøgelse, fik vi leg til enten at tage tilbage til hotellet eller tage helt ned til fyret, som var 2 kilometer længere væk, Jeg valgte at tage tilbage til byen og få mig en is, da det var omkring 22 grader udenfor i solen. Herefter gik vi til stationen, og ventede på, at de andre skulle tage toget mod hotellet for at færdiggøre dagen.

Kilmainham Gaol i Dublin

Af Emma R. Olsen

Vi træder ind i en dyb historie

Da vi træder ind i fængslet, bliver vi først introduceret til vores guide. Hun hedder Joanne og virker til at være lidt oppe i alderen. Hun er varm, venlig og en god historiefortæller. Hun byder os ind i et lille farverigt kapel, som engang var dedikeret til personerne i fængslet her. Hun beder os om at sidde ned, vi sidder tæt samlet på tynde bjælke som bænke. Vi kigger alle rundt, nok både forbavsede over, at vi sidder der, hvor der engang var håbløse fanger, og fordi man kan mærke stilheden, stilheden der engang ikke var til stede i dette rum. Og da vi kigger rundt, ser man, at oppe over os er der en forhøjet sektion.

Delt Kapel

Joanne forklarer så, at det har været sektionen til kvinder og børn. Begge køn og alle aldre var blandet, men spærret inde i kønsadskilte afdelinger. Det er overraskende at høre, ud fra det vi ser. Der er nemlig ikke meget mere end noget træ og et par meter i luften imellem disse opdelte grupper af fanger. Nederst, der hvor vi sidder, var til mændene - alle disse kriminelle, både oppe og nede, skulle til gudstjeneste.

"Vores guide Joanne, sagde at den yngste dokumenterede fange var en 5-6-årig dreng, men der har været spekulationer om en 3-årig ved navnet Thomas Roberts, som var spærret inde for tiggeri "

Belyst gang udenfor kapellet (Foto: Emma R. Olsen)

Kold gåtur igennem cellegange

Efter vores "gudstjeneste" i det adskilte kapel, forsætter vi ind i en belyst gang. Sollyset ved enden af gangen spreder sig, men det bliver slugt af den kolde, smalle stengang. Selv de små stråler af sol kan ikke varme den kolde følelse af ubehag man får, da man træder ind i de gamle, engang fyldte, nu forladte cellegange. Vores guide bevæger sig stille og roligt ned ad de rungende gange, og viser os forskellige små celler med navneskilte og tykke, tidsnedbrudte jerndøre. Joanne snakker om, hvordan disse små celler oprindeligt kun var beregnet til en eller to personer, men henad årene blev fængslet mere og mere fyldt.

Cellerne, der kun lige havde plads til to personer, var i sidste år nogle gange fyldt med fem, eller flere, mennesker. Det lyder næsten som hvis man boede i en værelselejlighed med ti mennesker. Ingen af os i fængslet i dag vil nogensinde kunne forestille os, hvordan det var for disse fanger tilbage i tiden. Disse fanger rangerede nemlig fra mordere til tiggere, samlet sammen for at leve bag tykke jerndøre. De fleste nok, til at deres dage som fange løb ud, eller de døde ved offentlig hængning for deres forbrydelser.

Politisk historie

Joanne vores guide, fortæller passioneret videre om de forskellige slags fanger, der opholdt sig bag dørene. En del af dem tog nemlig part i den voldelige og vigtige irske rebellion for den Irske uafhængighed, hvilket førte til mængden af de mindeværdige politiske fanger i Kilmainham Gaol. Joanne viser os cellerne med navneskilte, der hænger over de nedbrudte jerndøre. Da vi ser navnene og får fortalt deres aldre, er det som om hele klassen bliver musestille. Selv den åbne afdelingsplan på anden sal har ingen luft tilbage, det er som om den holder vejret til ære for de faldne rebeller, som nu udgør en tung og mægtig del af Irlands lange historiske kamp for uafhængighed.

Stonebreaker' Yard

Da vi forsætter ud i gården udenfor fængslet med de tunge celler, mærker man endelig den varme og bløde sol. Da vi er i solen efter lang tid indenfor, ser vi arbejdergården. Joanne siger, at de plejede at hugge

sten herude, og at denne højt-til-muren gård også blev brugt til henrettelser af de irske rebeller.

'Mellem den 3. og 12. maj 1916 blev fjorten mænd henrettet af skydning i Stonebreakers' Yard i Kilmainham fængsel. Syv af dem havde været underskrivere af proklamationen. Disse var Thomas Clarke, Seán Mac Diarmada, Thomas MacDonagh, Patrick Pearse, Éamonn Ceannt, James Connolly og Joseph Plunkett.'

I en af enderne i gården er der et kors, som Joanne fortæller, var for James Connolly, en af de sidste der blev henrettet. Han endte med at dø på en stol pga. en skade. Korset er for hans henrettelse på forkerte præmisser. Der er sat et kors for at repræsenterer hans død. Alle disse fanger, som kæmpede for en fri fremtid de nok aldrig ville se, skabte det Irland, der nu hylder dem.

The Easter Rising, navne af ledere der blev henrettet (Foto: Emma R. Olsen)

Men den dybe sorg over deres fortid er
stadig til stede i deres kultur den dag i dag.
Dette fængsel, som vi får lov til at gå
igennem og beundre, har sikkert hørt flere
trygle om at blive frelst fra deres skæbne,
end en kirke nogensinde vil komme til.

Mellem klipper og mågeskrig: En eftermiddag i Howth

Laura Boysen Gyldenløve

Første møde med Howth

Solen bager fra en skyfri himmel, da vi stiger ud af toget på Howth. Vejret er lunt, og jeg når knap nok at få rygsækken over skulderen, før en solstråle strejfer mit ansigt. Den lune brise får mit hår til at flagre, og duften på stationen minder mig om sommer. Stille og roligt bevæger vi os op mod den idylliske by, som er dækket af de fineste forårsblomster i alle palettens mange farver. Restauranternes mange glade gæster bidrager til en unik atmosfære. Og stemningen blandt os i klassen summer af masser af energi og godt humør.

I takt med at vi bevæger os tættere og tættere på havet, bliver luften mere frisk. Den intense duft af havgus kombineret med græs bliver kraftigere, og lyden af bølgeskvulp begynder at dominere.

Vi går i lange rækker. Jakke efter jakke. Efterhånden som ruten bliver mere stejl, kan jeg mærke mælkesyren bruse frem i benene. Folk foran mig puster. Og folk bag mig puster. Alt er præcis, som det skal være. Disse mange snoede og smalle stier resulterer i udmattelse, og dermed et par vandpauser undervejs. Havnen, som vi startede på, forsvinder længere og længere

væk, og de store skibe, som ligger i kajen, ligner ikke andet end små joller. Forude venter klipper og vild natur. Men mest af alt et smukt og meget grønt landskab, hvoraf Irland også har fået sit navn ”Den grønne

Josefine og Asbjørn som nyder det skønne vejr, samt synet udover Howth (Foto L. Gyldenløve).

Ø”.

De små fugles kvidderen, som lyder som sød musik, de høje mågeskrig og fårenes dovne brægen giver mig en intens følelse. En følelse af at være i absolut et med naturen.

Sniksnak og frihed

Vi går videre op ad de udfordrende stier, og der begynder sveden lige så stille at pible frem under jakken. Duften af blomster bliver stærkere, og det smaragdblå hav glitrer som glas i solen. Lyden af bølger, som skvulper ind på stranden, blander sig med sniksnakken fra klassen. Ord og sætninger bliver ført af den lette brise frem og tilbage mellem os. Vi griner meget, og små eksplosioner af glæde fylder min krop. Jeg går et øjeblik for mig selv og lytter. Fuglene, fårene, havets brusende lyd og vores snakken smelter sammen til et. En lyd af liv og frihed. Jeg bliver dog pludselig forstyrret af en pige fra min klasse, som siger grinende til mig: *"Skal vi ikke forlænge ruten og gå ud og se fyrtårnet!"* Hun peger ud over landskabet, hvor de gule blomster pryder landskabet. Jeg griner og svarer, at jeg er frisk. Hun trækker på smilebåndet og siger: *"Du er en stjerne."* Så trods vores udmattede ben, begiver vi os alligevel ud på endnu et eventyr.

Et øjeblik i evigheden

Vi når et sted, hvor stien bliver smallere. På den ene side ses en dramatisk klippevæg, hvis spidse kanter giver mig kuldegysninger. Jeg stopper op. Kigger ud over det uendelige blå hav, som glitrer som perler. Horisonten står skarpt, og jeg mærker følelsen af frihed brede sig i mit bryst. Som om jeg kunne tage et skridt ud og blive et med det hele. Det er et øjeblik, hvor alting står stille. Ingen afleveringer. Ingen skemaer. Ingen bekymringer. Kun duften af frisk natur, lyden af havet og

vinden, der leger med mit hår.

Bag mig råber Jose: *"Der er fyret!"*. Jeg vender mig om, og med ét ser jeg Baily's Lighthouse, som blev bygget i 1814. Dets ruder giver genskær og får mig til at misse med øjnene. Men det gør ikke noget. Ingenting faktisk. Ikke nok med at vi har nået vores mål, så har vi også oplevet en følelse af evighed, som jeg tror de færreste kan relatere til. Det er jeg taknemmelig for!

Udsigten fra stien, som fører ud til fyrtårnet (Foto L. Gyldenløve).

Howth — der hvor minder bliver til

Nede på havnen igen er vi alle gennemblæste, en smule solbrændte og ømme i benene. Vi sætter os på kanten af kajen, mens vores ben dingler ud over vandet. Nogle af os har smidt skoene, og vi sidder udmattede der i den lille by med ca. 8700 indbyggere. Fuglene kredser over os, og der er stadig snakken, grin og små interne jokes. Det lave energiniveau underbygger, at vi har fået det maksimale ud af dagen. Jeg kigger ud på det lave hav, hvor nogle af

mine klassekammerater ihærdigt forsøger at nå ud til det kolde vand. Deres fødder kommer i kontakt med skarpe sten, hvis spidse kanter medfører blå mærker hos flere af dem. Luften er stadig frisk og dufter af hav, tang og vilde blomster. En duft jeg kommer til at savne.

Jeg læner mig tilbage og kigger op imod solen. Jeg lukker øjnene et kort øjeblik. Solen varmer mit ansigt, og jeg kan mærke,

Josefine og Laura føler sig som frie fugle. De nyder hinandens selskab i de smukke omgivelser
(Foto A. Graae).

at mine kinder er en anelse røde. Der er noget helt særligt over dette øjeblik. Jeg er sammen med nogle af mine allerbedste venner, i nogle af de allerbedste rammer, som jeg overhovedet kunne forestille mig. Og selvom vi om få dage er tilbage i klasselokalet igen, så ligger Howth og duften af blomster, havgus og fuglenes kvidren for evigt som et dejligt minde. Ikke et stort eller dramatisk minde, men sådan et man pludselig kommer til at tænke på en tilfældig eftermiddag, når man kigger ud ad

vinduet og ser solen skinne.

Howth er måske bare en dag ud af mange på studieturen, men for mig er den helt særlig. Den vil til evig tid ligge i min erindring som et dejligt minde.

Studieturen går til Irland

Asbjørn Rye Jepsen Graae

Ankommer til hotellet

Endelig, efter en lang flyvetur og en stressende omgang i lufthavnen, står hotellet stolt og tårner sig op over gadens halvtravle trafik og de gamle, men nyrestaureerede facader. Harcourt hotel. Et hotel, der giver en følelse af at blive budt velkommen, med et stilfuldt og elegant, men samtidig rustikt udtryk. Når man kommer indenfor, giver det et indtryk af renlighed og klassisk hotelindretning, men i en mere gammeldagsstil. Dette er også tilfældet på værelserne, hvor man bliver mødt med et rødt gulvtæppe, hvide senge og guldlakering på spejllrammen. Et syn, som man kun kan smile lidt for sig selv af. Et udsyn til gadens halvtravle trafik og solens stråler er bestemt noget, som hotellet byder på. Men pas dog på ikke at skifte tøj uden at trække gardinerne for.

Morgenmad for alle pengene

Følelsen af at vågne op med rumlen i maven og en hunger efter mad, der er umættelig, kender vi alle. Men hvad der kan vende denne følelse om er at vide, den i forvejen betalte morgenmad bare står og venter på én nede i restauranten. Når man går ind ad døren til restauranten under hotellet, bliver du mødt af en duft. En duft af frisklavede pølser, forskellige æggeretter og hash Browns rammer en som en knytnæve lige i femøren. Her er der alt den mad, som hjertet begærer, og det er svært ikke at proppe sig, til man sprækker. Efter

sådan et måltid, er man klar til at erobre verden.

Howth by

Vi står af på togperronen i Howth. Havets lette, salte duft og tørre fornemmelse rammer med det samme én. Perronen har mørke fliser, der står i god kontrast til de gullige vægge, som perronbygningen er lavet af. Lige pludselig hører man lærerens tydelige stemme, der siger, at vi skal begynde at bevæge os. Ned ad den brede trappe og ud til den første del af Howths gader og trafik. Havnen ligger på venstre side, og byen på højre side af stationen.

Turen på vej op væk fra Howth city (Foto Asbjørn R. J. Graae)

Allerede da man er kommet ned ad trapperne og ud i solskinnet, fornyer det ens energi, og livsglæden stiger én til hovedet. Vinden tager let fat i ens hånd og fører én videre hen ad den brede, men let befærdede gade.

Man kan til venstre se øen "Ireland's Eye", der toner sig op i horisonten og viser dens bare klipper frem. Til højre er der en pub, der som noget af det første giver et tegn på, at Irlands Pubkultur, ikke kun eksisterer i storbyerne. Byen forsvinder lige så stille og roligt bag klipper og dis, jo længere man går op ad kyststigen. Solen bager ned og tvinger jakken af. Brisen kommer og kysser én let på kinden og ens bare arme. Havnen og husene bliver gradvist udskiftet med klipper og enkelte huse, der ligger spredt rundt op ad vejen. Husene begynder lige så stille at ligne dem, der ligger i Hollywood Hills, med palmetræer, porte og hvide mure. Til venstre side tager udsigten fat og viser endnu en gang sin smukke fjerpragt. Vandets glimtende overflade så langt øjet rækker.

Howths smukke natur

Vejen skifter fra asfalt til grus, og man kan mærke gruset knase under skoens såler. Det tørre støv, rammer huden som en mini sandstorm, der sætter sig på både tøjet, skoene og huden, som var det igler. Benenes lette syren sniger sig langsomt ind på én, desto længere man går op ad den skrående sti. Den lette hvirken fra vinden, bølgenes brusen i det fjerne og insekternes lette brummen skaber en let og fredfyldt stemning, der giver ens sind fred. Luften er frisk og har en let tone af salt og forår. Græsset og de gule blomsters søde duft sniger sig langsomt ind på én og lægger sig som en tyk dis rundt om én. Nogle af de få insekter, der er, kommer op til en og siger hej med deres sagte

summen. Herefter flyver de videre på deres færd og bliver erstattet af et nyt insekt. Solen står højt på himlen efterhånden som dagen skrider frem.

Humør og feltundersøgelser

Folk er i både godt og dårligt humør. Der er nogen, der brokker sig over, at det er hårdt og at de bare gerne vil tilbage til hotellet, imens at andre har taget ja-hatten på og synes, at det er fedt. Endestationen er nær og der er lavet feltundersøgelser for den helt store femøre.

Som feltundersøgelserne skrider frem, sniger kulden sig langsomt ind på en, som et rovdyr sniger sig ind på sit bytte. Flere jakker og trøjer bliver taget op af tasker og taget på. I og med at kroppen er stoppet med at arbejde og vinden er taget til på den bare klippe, bliver kulden kun skarpere som små sløve knive, der stikker en i huden. Folk vil gerne hjem, folk er udmattede efter den stejle og lange gåtur. Flere udtrykker, at de gerne vil hjem. Men der er et par stykker, der gerne vil hen til fyrtårnet, der står og strækker sig på klippernes kant ude i horisonten.

Baily Fyrtårn og tilbageturen

Turen hen til fyrtårnet er besværlig, men modet og humøret fejler intet. Kampgejsten er i top. Vinden er taget af og solen har aldrig stået højere på himlen. Solen koger ned på den befærdede sti, og mennesker fra alle verdenshjørner er på vej ned ad samme sti. Med lettere besvær og kunsten i at undvige alle menneskene, formår den lille gruppe at komme ned til enden af stien, hvor de til deres store skuffelse må

indse, at det ikke er muligt at komme hen til fyrtårnet. I vejen er der en mur på flere

Baily fyrtårn i horisonten (Foto Asbjørn R. J. Graae)

meter der står og vogter over Howths næsetip. De må stå og se skuffende på den grå murstensvæg, der holder fyrtårnet fra turister. Turen tilbage har en ny kraft at byde på. I stedet for at være trist over denne oplevelse, holder de fanen højt og går tilbage med et nyt mål: hvor hurtigt kan de komme tilbage til stationen? Kan de mon nå at indhente de andre, inden de tager toget? Med dette gå på mod og mindset, haster de tilbage i et tempo, som man kun ser på tegnefilm. De tre i gruppen formår at nå stationen på 1 time, hvor turen derop tog flere timer. Stationen er i sigte og til deres store overraskelse ser de, at de andre endnu ikke har taget toget. Denne følelse af succes stiger dem til hovedet og de ser selvtilfredse på hinanden.

For de modige sjæle

Hvis du føler for en frisk gåtur og vindpustets tag i håret, så er Howth lige noget for dig. Her har Howth nemlig den mulighed, at man kan tage en rute ved kystlinjen, der er ca. 3 km. Her kan man gå og bade sig i solens stråler og nyde den gode udsigt over havets spejlblanke og blå billede. Dog er den ikke for de sarte, da stien er snæver og bevæger sig opad i en svimlende 210 meter over havets overflade. Klipperne strækker sig hele vejen ned til havets overflade, hvor solens stråler får vandet til at glimte som tusind diamanter.

Turen er lang, men for de naturelskende er det et paradys, hvor naturen bryder ud i fuldt flor. Det grønne græs, de lave hedelyng og tornbladets mørkegrønne blade samt deres blomsters dybe gule

En af de små strande ved Howths klipper (Foto Asbjørn R. J. Graae)

farver viser Howths sande ansigt.

Udover dette kan man se nogle små strande, der ligger for fødderne af klipperne, hvor solen står lige på og ligner noget fra en film.

Fakta om Howth:

Howth er en by og har en population på ca. 8.700 indbyggere. Byen er ligget på halvøen Howth Head ca. 15km fra Dublin. Oprindeligt var Howth et lille fiskerleje, men er i dag et af Dublins travle forstæder.

Studietur til Howth

Frederikke Holmkvist 2y

Solen brænder mig i øjnene og bager min hud varm og tør. En enkelt sveddråbe løber fra min hågrænse og ned over mit ansigt, deler det i to. Jeg er afsted på studietur, sammen med min gymnasieklasse, 2y, til Dublin. Og toget vi er kørt med er netop stoppet ved et lille havneområde, der emmer af sommerglæde i form af mennesker, der går rundt og nyder solen. Vi befinder os på en lille halvø, der hedder Howth. Den ligger ca. 5 km nord for Dublin. Det er varmt og over os er himlen svag lyseblå. Vi bevæger os til bens op langs kysten på vej mod klippen, der er mål for vores udflugt. Vi stopper op og kigger ud over havet. Der skimter jeg en lille klippeø

Udsigt (Foto F. Holmkvist)

ude i havet. En sød blomsterduft fylder min næse, mens vi bevæger os pustende og stønnende op ad bakken mod klippen. Bakken er lang og stejl og vi kommer forpustet op på toppen. Smukke eksotiske blomster med smukke lyse farver stikker ud

fra nogle af de hvidkalkede mure, som vi går forbi. Det giver en sydlandsk stemning og jeg hører mig selv udtrykke spontant ”Det ligner Frankrig eller Spanien”. Underlaget er hårdt, grå asfalt med små sten i, der slider mine skos plastisksål på vejen op. Solen bager ned på os, lyset skærer mig i ansigtet. Oppe på toppen af bakken stopper vi lige et øjeblik. Vi nyder udsigten ud over vandet, der slår ind om stenene i vandkanten. Jeg lægger mærke til øen, som bliver tydeligere oppefra. Der er en meget flot udsigt. Efter et øjeblik afslapning forsætter vi mod klippen.

Klippestart

En kort gåtur før vi går vi ind mellem to små stensøjler, der indikerer overgangen mellem asfalten og selve klippen. En lille sti med brunligt grus og sten i samme farve, fører os længere op ad den stejle sti og ind i det smukke landskab. Og videre op ad en trappe udhugget i massive sten, trådt til af de mange fødder, der gennem tidens løb har formet en fordybning på midten på trappetrinnene. Ved siden af den ses en meget høj, smal sten, der som et spidst spyd stikker lige op i luften helt ude ved kanten. Trappen fører os op og ind på stien igen. Der er mørkegrønne buske med små gule blomster og tørt græs på hver side. Blomsterne dufter næsten ikke af noget. En mild brise, fejer imod os og køler mit varme ansigt. Solen varmer min ryg.

Der er en fantastisk udsigt og den bliver kun mere smuk, jo højere op vi kommer på

Klippen (Foto F. Holmkvist)

klippen. Det rå klippelandskab vokser næsten ud af skyggerne på klippen når solen rammer under den kant, som stien løber inde bag. Stien går op og ned, jeg kigger ned på de imponerende bølger, der ude fra havet slår ind mod klippens kant og de små klippestykker, der ligger ude i vandet. Stien er smal og bevæger sig over Howths kuperet landskab langs vandet. De mørkegrønne buske med små gule blomster er næsten over det hele og de har torne, der ser ud til at ville stikke, hvis man rører ved dem. Vi får øje på en græsbeklædt skråning og beslutter af holde pause der, få lidt at spise. Jeg finder min rygsæk frem og jeg sætter mig i bunden af græsskåningen. Min taske er sort og let at se i det gul/grønne græs, når vi skal forsætte. Græsset er stift og tørt og det støver lidt, når man sætter sig på det. Øverst oppe på skråningen får vi øje på nogle alpakaer. De brunlige dyr med lange halse står roligt og kigger på os, der har slået lejr i bunden af skråning. Nogle fra min klasse beslutter at løbe derop, de vender dog hurtigt retur.

Vi forsætter efter frokostpausen mod den lokation, hvor vi skal lave feltundersøgelser i biologi. Efter korts tids gåtur kommer vi frem til stedet. Det er en form for lille repos ud over vandet. Sandet støver lidt og brisen hvirvler det op, så små skyer af støv rejser med vinden, ind over de mørkegrønne buske og falder ned igen. Stien fortsætter langt ud i horisonten og vi kan se et hvidt fyrtårn i det fjerne. Ved at følge stien kan man gå derud. Det er en flot udsigt og fyrtårnet ser spændende ud som det ligger der - så langt ude på klippen.

Feltundersøgelser

Vi finder en lille outsidersti, der leder op i landskabet. Den er skjult mellem lyngplanter og består primært af løst sandjord og glatte sten, der kan rulle. Den er smallere og mere stejl end den, vi lige har forladt. Vi kommer op, og efter lidt tids søgen finder vi et godt sted af lave feltundersøgelser. Instruktionerne har jeg med i tasken og jeg lægger mig på knæ og indsamler lidt sandjord i en plastikbeholder, som vi skal måle pH-værdien af. Sammen med min gruppe, kaster vi en mellemstor plastikcirkel ud over nogle område, vi skal tælle artsdiversiteten i. Vi ser ikke så mange forskellige planter, så vi går i stedet på jagt efter hvilke slags dyr, vi kan finde i vores område. Vi observerer forskellige flyvende insekter og fanger en enkel edderkop, som vi kigger på gennem et forstørrelsesglas.

Det tager tid at lave undersøgelserne, og imens bliver solens varme til en kølig vind på mit ansigt. Det er virkeligt special natur med de små gule blomster, der stikker op fra buskene så langt øjet rækker, som små gule prikker.

Det er en busk, der hedder tornblad, den har en slægt på ca. 20 forskellige arter og er mest udbredt i det sydvestlige og vestlige Europa. Det er kraftige tornede buske og alle forgreninger ender i en torn. Selvom Irland er et sted hvor, det regner tit, så er det længe siden, at der er faldet regn, det hele virker meget tørt. Da vi er færdige med feltundersøgelserne, tager vi vores ting, går tilbage gennem den lille stejle sti og derefter sætter vi kursen mod at komme ned fra klippen.

Nedgang

Gåturen ned er lige så smuk som turen op - bare fra en anden vinkel. Det er nogle andre græsklædte klipper jeg får øje på. På de små klipper, der stikker op af vandet nede i kanten, sidder nogle mallebukker, det er en slags måge. Nogle skarver og andre havfugle sidder og tørrer i solen. Der lugter af tang og hav, mens insekter flyver om mit hoved. Det er et af de smukkeste naturosteder jeg har været. Tiden går hurtigt på vej ned. Jeg kigger ned og med øjerne følger jeg de små sandfarvede sten, som stien består af. Benene er ømme og skoene begynder at gnave lidt. Udsigten og landskabet er virkeligt noget særligt, ligesom de klippestykker, der stikker op af havet. En svag brise stryger mit pandehår væk fra ansigtet. Stien går over en bakke og på den anden side genkender jeg den

solide stentrappe hugget ind i klippen. Jeg tager et skridt og vil træde over den høje, spidse sten, der standhaftigt står helt ude ved kanten, som jeg bemærkede på turen op. Men jeg falder over den, spidsen af stenen borer sig ind i mit ben. Jeg ruller om på siden, flytter mig, kravler lidt og rejser mig igen lidt klodset op og forsætter.

Resten af vejen til togstation går ned af bakke med udsigt over havet og den lille havn. Det er fra lang afstand svært at se, men vi kommer tættere på og kan se at vandet ude i havet har trukket sig tilbage. Det er blevet lavvandet. Sandbunden ligger blottet med undtagelse af nogle små fordybninger, hvor der har samlet sig lidt havvand. Den velkendte lugt af tang og saltvand, rammer min næse. På de blottede sten ligger tang, som er efterladt af havet og der sidder små mørke havsnegle fast. En hvid havmåge sidder oppe på en sten og spejder ud over sandbunden, som er kommet til syne. Vi krydser havnen og går op ad trappen til perronen, hvor toget kommer.

Med bag historien, på noget de fleste kender.

Af Silke H. Thomsen

Solen varmer mit ansigt, imens min klasse og jeg står og venter på at komme ind på Teeling Distillery New Market. Det er den 9. april og vi er på dag 3 af vores studietur til Dublin, Irland.

Jeg træder indenfor, og der rammer mig med det samme en duft, en duft af sød spiritus, der hænger i luften som en tåge, man ikke kan se. Receptionen fortæller en historie i sig selv, med designer møbler, men også de gamle industrielle lamper, som fortæller om de mange år på banen. Et destilleri, der genopstod i 2015, men som kan spores helt tilbage til 1700-tallet.

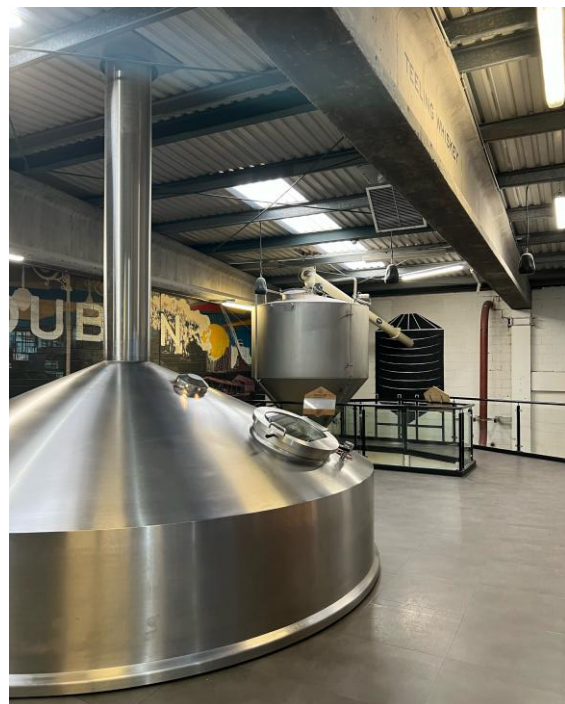
Teeling Distillery er det første destilleri i Dublin i over 125 år, den bærer ånden af Teeling, Walter Teeling, også selvom bygningen er ny og har en masse nymoderne gemt i sig. Walter Teeling er manden, der står bag grundlæggelsen af Teeling Distillery 1782, og fik whiskyproduktionen til at blomstre i hele 30 destillerier.

Helt tæt på processen

Vi står alle sammen i den første del af rundturen, besøgsrummet. Vores guide kommer hen til os, samler os i en halv cirkel. "Welcome to Teeling" siger han med et smil på læben og han virker utrolig glad,

"We are not a museum. We are a working distillery, so you get to see and smell the mash fermenting"

Vi bliver ført ind i en slags biograf, hvor vi ser en meget nymoderne film om Teeling Distillery og den historie. Filmen er færdig og døren til rummet hvor magien sker, produktionsrummet, bliver åbnet. Jeg bliver ramt af en utrolig stærk lugt af gær og fermentering. Luften er varm og der er omkring 15 blæsere i loftet, der blæser luften rundt for ikke at gøre den for tung og for at forny luften i rummet.

billede af beholder der indeholder bygget og der hvor de bliver omdannet til sukker

Der er malet på væggene for at fortælle hvordan processen er, fra indkøb af byg, der moses og mæskes, til de laver fermentering i kæmpe trætønder, til destillation, der sker i tre forskellige kobberkedler.

Vores guide har ret, vi lugter både alkoholen og fermenteringen, der bliver dannet, vi mærker varmen, der bliver udskilt fra de tre kobberkedler, der alle har navne, der stammer fra familien, som også er et symbol på genfødsel og at destilleriet går i familien. De tre kedler er der, hvor destillationen sker. Alkoholen, der bliver skabt under fermentering, bliver adskilt fra vandet og danner den berømte whisky, som Dublin bland andet er kendt for

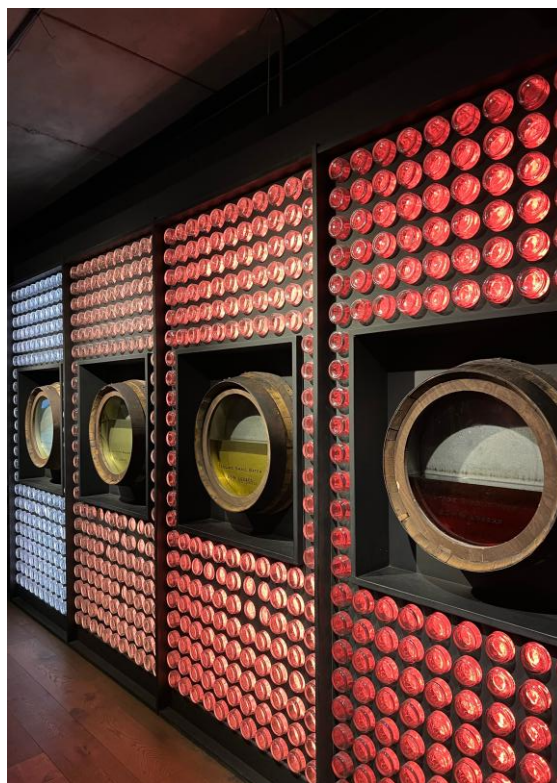

De tre kobberkedler hvor destillation sker.

Ikke kun til mennesket

Vi træder ind i den næste rum, der står vi rækker af tænder der ligger ned, fra gulvet helt op til loftet, ligesom de også ligger inde i deres opbevaringshal, får vi at vide. Det er mørkere i dette rum og man kan godt fornemme, at det ikke er her, hele den store proces foregår, og at det er denne del af

processen, der tager lang tid. Der hænger fire ender fra tønder, hvor vi kan se forskellige farver, og at mængden bliver mindre og mindre. Tønderne, der bliver brugt, kommer fra alle mulige forskellige steder henne. Det er ikke bare beholdere for whiskyen, men den der giver hele smagen og farven. Lugten af træ hænger i luften, imens vores guide står og fortæller om, hvorfor mængden af whisky bliver mindre over årene. Jeg kan mærke en lille klump i halsen, han fortæller nemlig at mængden, der forsvinder, skyldes englens der drikker det, de skal også have en god tid. Til gengæld er al den whisky, der siver ud i tønderne og som kan give en ny smag, siger man, drikkes af djævelen, og da han siger det, bliver klumpen en lille smule større.

Fire forskellige tønder alle med forskellige alder

Jeg slutter rundvisningen af med en alkoholfri drink i min hånd, lige i en solplet gennem et rundt vindue helt i toppen af bygningen.

230 guitarister i samspil: En dag med musik, inspiration, kaos og koncentration

Hvert andet år samles talentfulde børn og unge fra hele Sjælland til en dag fyldt med musik og magi. Jeg er selv en del af flokken - en af de 230 guitarister på vej mod Det Kongelige Danske Musikkonservatorium

*Af Daniel Gantalao
Reibech*

Guitarer i togvognene

Toget ruller ud fra Hillerød station. Jeg har min håndbyggede Alhambra 10p guitar i den ene hånd, og min trofaste skoletaste på ryggen, hvis rem gnaver lidt gennem vinterfrakken, og jeg kan allerede genkende min slægt. Guitaristerne. De har overtaget størstedelen af togvognene med gigbags, noder og nodestativer på skødet. En lille pige med et par lille Converse sko og en lille Yamaha guitar, en teenager i hættetrøje, der sidder i sin boble med hans sorte Marshall høretelefoner, som prøver at berolige sig selv med tonerne. Jeg fanger blikke. Nogle nervøse. Andre proppet med sommerfugle. Vi er på vej mod Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, og stemningen er autentisk.

I musikkens katedral

Næste stop: Forum St. Klokken er 08:54, og København er allerede stået op. Jeg træder ind i konservatoriets koncertsal og bliver vækket af en særlig duft og stemning. Det bølgende loft over os fanger lyset og sender det tilbage som gyldne skygger. Det majestætiske orgel i baggrunden hviler som en kæmpe i dvale. Salen dufter af træ og af noget gammelt - måske fra de mange sæder, der har arbejdet for utallige

I samarbejde med DKDM og sjællandske musik- og kulturskoler, deltog i alt 230 børn og unge på alle niveauer til DKDM guitardag 2025 (Foto J. Sivebæk)

forventningsfulde koncertgæster. Én af arrangørerne justerer mikrofonerne lige foran scenen. En lærer råber efter navne. De 229 andre børn sjosker rundt gennem

det kunstneriske vidunderværk af en bygning.

Sommerfugle i maven

Jeg får hurtigt øje på nogle bekendte, blandt andet Nikolai, 19 år, fra Hillerød Musikskole. Han sidder som sædvanligt med guitareren i skødet, og fingrene spiller skiftevis op og ned ad strengene. *"Det kilder i maven, og det er spændende, for man har aldrig prøvet at spille så mange sammen."* siger han. Han retter sin ryg og kigger hen mod scenen. Han smiler ikke, men øjnene brænder af spænding. Der er noget andægtigt over den måde, han sidder på - fokuseret, målrettet. Han er bare én blandt de 230 guitarister.

Fly Me to the C-hold

Vi, 230 guitarelever, bliver heldigvis opdelt i 3 grupper: Gruppe A, B og C på cirka 60-85 elever pr. gruppe. Jeg lander i gruppe C - gruppen for de mere "øvede" guitarister. Min guitarlærer Simon - høj, med rektanglede briller og med et bredt tandpastasmil - står klar til at dirigere jazz-klassikeren *"Fly Me to the Moon"*, arrangeret som et værk for et guitarensamble. Et smukt arrangement. En rytmisk og melodisk rejse, hvor hver stemme har sin vigtighed. Vi gør os parate. Vi finder og bladrer i vores noder. Simon løfter armene og tæller os ind. De første toner klinger som tøvende samtaler - små og omhyggelige toner, men fyldt med potentiale. Jeg søger efter min egen stemme, men bliver øjeblikkeligt grebet af helheden. Nogen spiller arpeggioer, andre

spiller små melodiske ostinater, og nogle spiller simple og korte toner - men hver stemme, og hver detalje, er vigtig.

Mission: Siddeplads

En ordrer lyder: *"Find et sted at sidde"*. Nogle vil mene, at denne ordre er simpel. Men 230 guitarister, der alle skal sidde nogenlunde i formation? Det lyder simpelt. Det er det ikke. Forestil dig 230 unge med guitarer, nodestativer og vinterjakker, der alle prøver energisk at finde en siddeplads i et rum, hvor stort set ingen har nogen form for overblik. Det føles som at blive kastet ind i en slags krigszone - uden blod selvfølgelig - men med lyde, som kunne forveksles med en granat, men som egentlig bare er lyden af to guitarer, der smækker hovederne sammen mellem spændte og glade musikskoleelever. Der er også nogle, der snubler over kabler og de høje kanter, mens andre prøver nådesløs at balancerer på tærsklen mellem tålmodighed og panik. Jeg får pludselig et puf i ryggen af en typisk sort Superior Cf-1510B guitar case, båret af en konservatoriestuderende, som samtidig taber sine noder, der bliver fanget af en luftstrøm og suser som blå sommerfugle over gulvet. En af dirigenterne tager sin dirigentstok og hamrer den lydløst ned på nodestativet, som et desperat forsøg på at skabe ro. Det virker ikke. Vi finder os selv i morsomhed midt i det hele - for det er absurd, og det er skønt. Summa summarum: kaos er en del af charmen.

Koncerten

Tiden er inde for dagens højdepunkt: koncerten. Alle 230 elever samt 10 elever fra konservatoriet sidder parat med hver deres guitar, med hver deres siddeplads, med hver deres papirer, med hver deres boble af koncentration. Den store koncertsal fyldes med ventende, utålmodige, energiske blikke. Én af dirigenterne stiger op til dirigentpodiet, tager sin dirigentstok frem med venstre hånd, og hæver højre hånd parallelt. Rumlen og støjen i salen dør langsomt ud, og man kan næsten mærke nervøsiteten rasle rundt omkring. Pegefingeren sidder parat på strengen, guitaren sidder sikkert og trofast på skødet. Blikke udveksles, lyset dæmpes, og dirigenten løfter armene. Vi spiller. 230 forskellige og unikke unge mennesker - én samlet lyd.

“The essence of the beautiful is unity in variety.” - Felix Mendelssohn.